

es saig

2006: La vida continua

Després de la satisfacció que ens proporcionà la publicació del nostre número 300 i de celebrar-ho amb una festeta entretenguda i amable, continuam amb aquest número 301 que no té el prestigi de l'anterior, acabat amb dos zeros, però sí la mateixa importància i el mateix mèrit. La qüestió és seguir endavant procurant sempre millorar i tenint present la dita segons la qual tot allò que no puja, baixa.

Començam el 2006 i no ho farem recordant aquella expressió d'any nou vida nova, que és una bajanada i una ximpleria que ningú no es creu; no coneixem ningú que hagi fet propòsits d'esmena i els hagi duit a bon port; la vida serà la mateixa, i gràcies. Desitjar que millori és un bon anhel, però no passa de ser una aspiració esperançada; i l'esperança sovint és el que queda quan hem perdut la fe i manca la caritat.

Bé, potser el que pertoca és fer un balanç del que ha estat l'any que ha finit. Sembla que per a la nostra Comunitat no ha resultat un mal any, amb crisi a certs sectors, però prou satisfactori en el motor de la nostra economia, el turisme; es diu repetidament que el nostre és un model obsolet, antiquat, però veurem fins quan aguanta. De totes formes, les estadístiques parlen d'un estancament de la nostra economia que perd posicions respecte a la majoria de comunitats. I si la solució ha de venir dels nostres polítics anam ben servits; millor no parlar-ne, però és evident que vivim a les Illes una política que no pot ser més mediocre, vulgar, decebedora... Certament en aquestes dates no toca criticar i hem de ser benèvols, indulgents, generosos, però... Si en una cosa hem millorat, i molt, és pel que fa a les carreteres.

Bé, i el poble, què? El poble creix, cada dia es veuen més blocs, o bloquets, de cases noves; d'un trast que abans era un habitatge ara en surten tres o quatre, es construeix moltíssim i sembla que tot es ven a bon preu a compradors hipotecats per mitja vida, o més de mitja. Veurem fins quan.

I la circulació? Ara que la reforma ja fa uns mesos que entrà en vigor es poden començar a veure els resultats. Cap miracle. S'ha aconseguit que en general sigui més fluïda; per aconseguir-ho només hi ha un secret: que els carrers siguin d'un sol sentit. El problema és que la distribució viària del nostre poble és com és i no permet aplicar del tot aquesta senzilla solució, i va com va. En una cosa hi hem guanyat: quan anam en cotxe ens passejam més, perquè feim cada voltera... L'aparcament? Més val deixar-ho córrer.

Bon any nou per a tots.

PORTADA
Es Saig 300
Litografia de Jaume Torres

***es saig* us desitja un feliç any 2006 i unes**

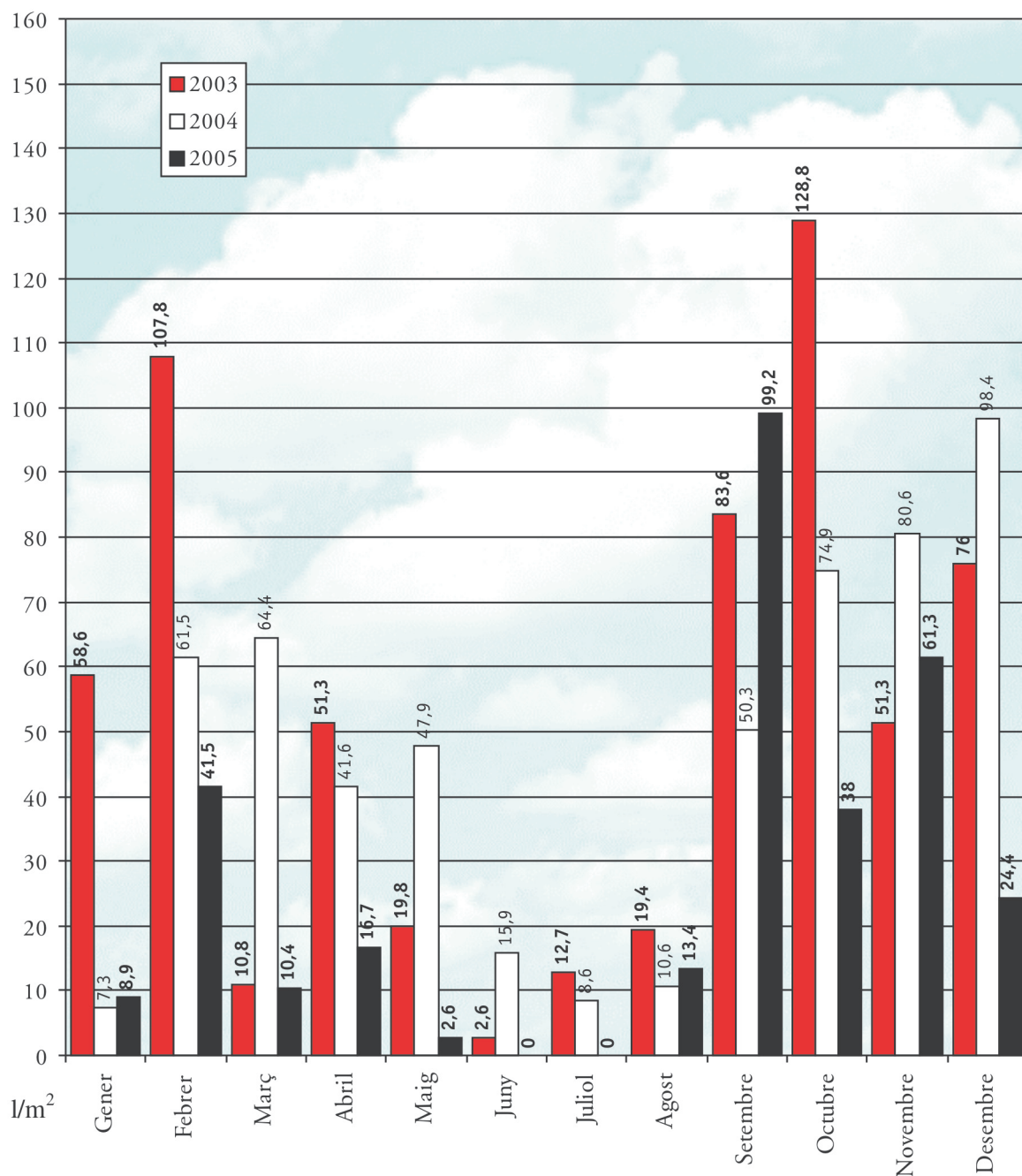

Sumari

- 02 Editorial
- 04 Pluviòmetre
- 05 Calaix de sastre
- 06 M'han dit que diuen
- 07 Moviment demogràfic
- 08 Sabeu on és?
- 09 El sant del mes
- 10 L'ajuntament informa
- 12 Sant Honorat i sant Antoni
- 14 Plana Pinera
- 16 Esports
- 17 Fa vint anys
- 18 Noticiari
- 20 Flora d'Algaida
- 21 Fa anys
- 22 Sobre astronomia
- 24 Ens heu de fer una glosa
- 27 Noticiari de l'Obra
- 28 Xerradetes en cadena
- 32 Racó de la glosa
- 34 Casal dels Joves d'Algaida
- 36 Una passejada, dues estampes...
- 37 La vida, el dret i la justícia
- 40 Una xerradeta amb...

bones festes de sant Honorat i de sant Antoni

Pluviòmetre

Novembre sol ser un mes plujós i enguany ha plogut amb certa freqüència, però amb plogudes de pocs litres. El total ha estat de 61,3 litres. I desembre ha seguit amb la mateixa tònica; les plogudes han caigut amb gasiveria, pluges ronyoses, sense gens de liberalitat. Per això, fins dia 25 a l'observatori de l'apotecari Gabriel Martorell només s'havien comptabilitzat 24,4 litres.

Pròleg del País Basc

«La vida d'una llengua es basa en la repetició. El cor d'una llengua (i d'una cultura) és la repetició». Aquesta idea de l'escriptor àrab A. Kilito ha inspirat un bell poema de Bernardo Atxaga, que ara mateix escoltam gràcies a la veu de Mikel Laboa: *Gure hitzak*, és a dir *Les nostres paraules*. És a dir: «Repetim una vegada i una altra / les nostres paraules; / que no s'oblidin, / que no es perdin / com les empremtes / que els peus lleugers / dels ocells / deixen sobre la neu. / Ocell estimat, on vas / volant amb les teves ales esteses? / Què diu aquell que calla / quan calla? / Qui ajudarà l'home caigut? / Els qui no poden suportar la misèria. / La meva terra! La meva terra! / On ets, amor meu? / No puc veure't. / No sé res de tu / Cap a on partires?».

Nosaltres demà mateix prendrem els atapins –encara que sigui només per uns dies– cap al País Basc i provam de fer-ne un tast anticipat a través d'unes lectures, a través d'unes músiques. Escoltam *Gernika – Zuzenean 2*, l'excel·lent disc de Mikel Laboa, que serví de banda sonora del documental –extraordinari, segons el meu parer– *La pelota vasca, la piel contra la piedra*, obra –com sabeu– de Julio Medem. Llegim les narracions d'Atxaga, i el corresponent viatge a peu de Josep M. Espinàs i també *Un català entre bascos*, el llibre de Toni Strubell, que viu a Euskadi des de principis dels anys 80, i que des d'aleshores ha tingut sempre un peu a Catalunya i l'altre al país d'acollida, on treballa de professor universitari i de periodista.

Ens ha resultat excel·lent la idea de rebre les sensacions primerenques sobre la societat basca, a través del garbell d'una persona com Strubell, que té –intuïm– una sensibilitat de la qual ens agradaria també ser posseïdors. Pensam que el professor s'acosta a la, per a nosaltres complexa, realitat basca amb molt de respecte, però a la vegada sense prejudicis; no vol idealitzar-la, la seva experiència, sinó que es limita a narrar-la tal

com la viu. L'entrada en un paisatge, o *Paisaia barneratzea*. La llengua, o *Hitkuntza*. Ikastola: l'escola clandestina, o *Isilpeko eskola*. El bertso-larisme, l'art de crear versos, o *Bertsolarismoa*. El rock radical basco, o *Rock erradikala*. El país del tuteig, o *Hikako herria...* Són els títols d'alguns dels capítols del llibre. Per cert, quan vaig telefonar a la casa de turisme rural per emparaular la nostra estada, una veu de dona que vaig suposar no molt jove va passar immediatament a tractar-me de tu de la manera més natural; deu tenir raó Strubell quan diu que els bascos rebutgen les formalitats apegaloses i que són molt més amants del tuteig que del tractament de vostè.

En definitiva, quan demà trepitgem terra basca volem tenir-ne una percepció prèvia molt diferent de la que donen a entendre certs mitjans de comunicació espanyols. Aquests, per raons purament estratègiques, ara s'entretenen a inventar-se mentides contra altres terres, a vomitar el seu odi contra altres persones. Però els temps de la ferotge campanya antibasca, quan hi havia un cert president anomenat Aznar i un cert candidat anomenat Mayor Oreja, no són tan lluny. Misèries de què val més no parlar...

Aquest escrit ha avançat al mateix ritme que l'audició del disc; ja som a la penúltima cançó: *Txoria, txori* (Ocell, ocell), un poema de Joxean Artze que, musicat i cantat per Mikel Laboa, s'ha convertit en una espècie d'himne popular dels bascos: «Si li hagués tallat les ales / hauria estat meu, / no hauria fugit. / Però així / hauria deixat de ser ocell. / I jo... / el que jo estimava era un ocell.» El cant és d'una bellesa que emociona. Acab així com acaba el llibre del professor Strubell: «Europa i Espanya –que avui semblen contemplar impassibles com malviu una de les seves cultures més antigues– haurien de començar a plantejar-se què haurien de fer perquè un dels seus ocells continuï sent ocell, amb ales. Però viu i sense gàbia.»

Un dels problemes que tenim els col·laboradors d'aquesta revista (en tenim molts d'altres, aquest problema és un dels més petits) és que quan vosaltres llegiu això, ja haurà passat Cap d'Any i, tal vegada, els Reis, ... i pensareu que nosaltres encara parlem de Nadal, que ja haurà passat a la història. Idò bé, només podem parlar de les festes nadalenques, que, en el fons, segueixen essent unes festes "religioses", entre cometes, perquè encara pesa dins les famílies mallorquines la Sibil·la, les matines, ... i els dinars de família. Per cert, i per acabar de divagar, l'horari de les matines ha motivat comentaris dispars, ja que per a molta gent haurien de fer-se com abans, devers les deu o les onze, i a la sortida anar a prendre la xocolata en família o amb els amics. Però molta gent troba que amb el nou horari, a la sortida poden fer un bon sopar de Nadal, una moda externa (qualcú li diria "forastera", però nosaltres no ho hem dit) que s'està escampant de cada any més. Bé, per ventura hauríem de demanar opinió a Pina i Randa, que continuen amb l'horari tradicional.

Però deixem estar els problemes que pugui crear, que són mínims, l'horari de les misses, i aprofitem per donar la benvinguda a la nova plana de Pina. Li hem dit "nova" amb tota la intenció, ja que, com ens comentava una pinera, són un grup de gent jove, i ja feia massa temps que no hi havia notícies de Pina. Ara només ens queda esperar molta de constància, que és una virtut que escasseja de cada dia més.

Hem sentit comentaris molt favorables a la festa que organitzàvem amb motius dels 25 anys d'*es saig*. La gent que hi va anar, en sortí més que satisfeta, en tots els sentits; si havíem de destacar qualche comentari seria el petit recital del grup que hi va actuar, el Nou Romancer. Els que no els havien sentit mai quedaren ben satisfets. Hi hem de trobar, com sempre, un emperò? Idò que faltava molta gent entre el públic, ens han dit que fins i tot fallaven alguns col·laboradors... Idò ells s'ho varen perdre.

Bé, i què me'n deis d'aquest home de bulto que puja per qualche finestra o balcó d'Algaida? A qualcú, ja no molt jove, li ha recordat aquell "home del sac" que d'al·lots ens feia por... I és que, ben mirat, no és gens agradable veure un moneiot que vol entrar a les cases per la finestra. Sabíem que aquest costum existia, tot i que a Algaida era desconegut; però podem dir que ha entrat ben rabent, aquesta moda. Comentaris: tots els que vulgueu, i del color que vulgueu, però la pregunta és quin temps tardaran aquests Papà Noels a menjar-se els tradicionals Reis d'Orient. Pel que hem vist al programa de festes de Nadal de l'Ajuntament, enguany encara podem anar a plaça a veure arribar els Reis. Fa molts d'anys, comentava un, en Campet de Sant Jordi va dur tres camells perquè els Reis arribassin com pertoca; ara hauran de dur animals amb més banyes, per al Papà Noel.

Rient, rient, ja hem esclovellat un altre any, i ja en fa.... vint-i-cinc, com sabeu bé. Això vol dir, també, que Sant Honorat ja és aquí, i en sentírem un que deia que no hi pensava gens,

en Sant Honorat, fins que un dia d'aquestes festes va sentir la música dels Cossiers,... i va caure que ja devien assajar per al patró de l'hivern. I ens han dit que ja tenen ganes de sortir a rotlo els nous fitxatges, els jovenets que n'han après ben aviat. Va bé, per anar endavant hi ha d'haver saba nova.

I després de Sant Honorat, ja arriba en Camestortes. Anam de festa en festa i de ball en ball. Enguany, pareixia que els organitzadors s'havien posat amb temps per començar a preparar la festa: dia 17 de desembre ja hi va haver convocada una reunió... Però, l'assistència de públic va ser més que magra. Ens han dit que només hi va haver el regidor i dues persones més. També ens han explicat que els organitzadors habituals de l'acte eren a fora, d'excursió, i no hi pogueren anar. Suposam que d'aquí a poc hi haurà una altra reunió i la cosa tirarà. Ara bé, aquest Sord ha sentit a dir que a aquests joves organitzadors d'en Camestortes els agrada patir un poc, anar a corre-cuita i passar pena fins a l'últim moment. Tanta sort que cada any surt!

I què diríeu si no parlàvem de la reforma circulatòria, després de tantes vegades d'haver-ne fet comentaris no gaire seriosos? Idò, en general, hem de dir que la gent ho ha acceptat bé, molt bé; sempre hi ha qui es queixa d'haver de fer una voltera per anar a... (qualque vegada és per anar a prendre cafè a plaça). Però les queixes no són gaire serioses i, en conjunt, la circulació sembla haver millorat. (Qualque ditada de mel hem de donar a l'Ajuntament, a veure si arriba una subvenció).

Defuncions

Francisca Bonnín Miró
ens deixà dia 23 d'octubre.

Margalida Nadal Palomina
va morir dia 23 de novembre
a l'edat de 83 anys.

Bartomeu Salas Oliver
va morir dia 29 de novembre
als 94 anys.

Manuel Linares Quintanilla
ens deixà dia 6 de desembre
tenia 82 anys.

Maciana Ramis Miralles
morí dia 13 de desembre.

Agustí Vidal Garcias
ens deixà dia 28 de desembre
als 78 anys.

Naixements

Maria Jofre Ramis
filla de José Antonio i Maria Maciana
va néixer dia 6 d'octubre.

Maria Rosa Damoc Tepeneu
filla de Claudin i Carmen
va néixer dia 13 de novembre.

Agatha Entcheu Parniakova
filla de Georgi i Natalia
va néixer dia 15 de novembre.

Paula Nicole Puie
filla de Marcel i Adela
va néixer dia 7 de desembre.

Una **campana**, en aquest cas **campaneta**, és un instrument de percussió fet de metall i constituït per un cos còncav, vas o campana pròpiament dita, en forma de copa invertida, que sona en ésser colpejat per una peça anomenada badall, suspesa en el seu interior, o bé per un martell exterior. Una campana també pot ser un vas de vidre que serveix per guardar-hi aliments o objectes delicats de l'aire, de la pols, etc.

“ A toc de campana”, és fer les coses amb puntualitat extrema.

“Llençar les campanes al vol”, celebrar un esdeveniment amb grans manifestacions d'alegria.

“*La campana de Gràcia*”, setmanari satiricopolític que es publicà a Barcelona entre 1870 i 1934. Prohibida en diverses ocasions, reaparegué amb el nom de “*L'esquella de la Torratxa*”. Tenia un marcat caràcter republicà i anticlerical.

Les campanes del campanar de l'església d'Algaida, tenen els següents noms: la més grossa és na “Rosa”, la segona “sa Mitja”, la tercera no sabem el seu nom i la quarta és na Dalinga.

Topònims

“Cova de sa campana”, cavitat situada al marge esquerra del Torrent de Pareis, al terme d'Escorca. Amb 1600 metres de recorregut, és la segona més llarga de Mallorca i amb 304 metres de desnivell, és la més profunda de l'illa.

“Campanar des moros”, pilastra megalítica del terme de Montuïri, entre es Rafal i Son Fornés. Probablement és l'únic element que resta d'un primitiu talaiot.

Cançó

De suaquí, jo veig Saumeta,
Xiclati i s'Ausinar,
Son Cardaix per acabar
i també sa campaneta.

Miquel Fiolet

Pista

Aquesta campaneta es troba col·locada a la cantonada d'una casa, al carrer possiblement més llarg del nostre casc urbà, als afores del nostre poble, a una casa on el seu topònim té a veure amb el parament d'un llit.

Solució del mes passat

L'alzina protagonista a *es saig* 300 no sabem si té 300 anys d'antiguitat, però sí que sabem que està a 548 metres d'alçada, dalt del Puig de Cura.

Nota

A *es saig* anterior, en aquesta mateixa secció, hi havia una errada amb el nom del carrer; allà on deia Esperança, havia de dir Victòria, 8.

Els Reis

Dia 6 de gener celebren l'adoració dels Reis Mags a Jesús acabat de néixer. Aquest episodi el trobem només a l'evangeli de sant Mateu (2, 1-12) i és molt conegut: “uns savis d'Orient” arriben a Jerusalem guiats per una estrella i demanen a Herodes on ha nascut “el rei dels jueus”; Herodes s'inquieta i consulta “els grans sacerdots i els mestres de la Llei”; aquests li diuen que el lloc designat és Betlem de Judea, basant-se en la profecia de Miquees (Mi. 5,1): “I tu, Betlem Efrata, ets petita per ser comptada entre els clans de Judà, però de tu sortirà el qui ha de governar Israel”. Aleshores els Reis hi anaren, “van entrar a la casa, veieren l'infant amb Maria, la seva mare, es postraren a terra i el van adorar. Després van obrir les seves arquetes i li oferiren presents: or, encens i mirra. I advertits en somnis que no anassin a veure Herodes, se'n tornaren al seu país per un altre camí”. Recordem que per ordre d'Herodes es produí tot seguit la matança dels innocents.

Aquest relat planteja una sèrie d'interrogants. Primerament, eren reis? Mateu només parla d'uns “savis”, convertir-los en reis s'explica perquè els presents que oferiren a Jesús eren reials. També hi contribuí, potser, el que diu el salm

72, 10: “Els reis de Tarsis i de les illes li portaran obsequis; els reis d'Aràbia i de Sebà li oferiran presents”. Podem afegir-hi la profecia d'Isaïes, 60, 6: “tots vindran de Saba portant or i encens i proclamant la grandesa del Senyor”. El fet és que es convertiren en reis; l'atribució de “mags” neix del fet de considerar-los astrònoms -o astròlegs-, estudiosos dels estels i descobridors del que els guià a Betlem.

Segona qüestió: quants eren? Ja hem vist que Mateu no ho especifica. A les primeres representacions de l'adoració trobades a les catacumbes són dos, tres o sis; és a partir dels evangelis apòcrifs del segle IV que es fixa el nombre de tres, possiblement perquè són tres els regals que ofereixen; inicialment se'ls representava amb vestits orientals, cada un de raça diferent, o bé un vell, un home madur i un jove.

Què nomien? Està clar que Mateu no ho diu; curiosament es van acceptar els noms que es troben als evangelis apòcrifs que, en aquest punt, s'acreditaren per bons: així quedaren amb els noms bíblics de Gaspar, Melcior i Baltasar, que es popularitzaren sobretot a partir de les croades quan les suposades relíquies foren traslladades a la catedral de Colònia.

Aquesta festa és coneguda com l'Epifania (= “manifestació”) que no s'interpretà igual a Orient i a Occident: a Orient es representa com el baptisme de Crist i a Occident la iconografia la va centrar en l'adoració dels Reis Mags, un tema tractat per infinitat de pintors i escultors.

És una festa esperada amb ansietat pels al·lots innocents i pels que ja han perdut la innocència: els Reis els duen regals. Aquest aparellament reis-regals s'explica perquè en van fer al nadó Jesús. A més, segons una tradició, els Reis se'n anaren de Betlem tan contents que feien regals a tots els nins que trobaven. N'hi ha que diuen que els Reis són els pares. De totes maneres, sigui com sigui, ja sabeu que si voleu regals heu de fer bonda; si no, carbó.

Ampliació del Cementeri Municipal d'Algaida

Coincidint amb la Fira i amb la festivitat de Tots Sants, l'Ajuntament d'Algaida va exposar al públic l'estudi que ha realitzat per a l'ampliació del cementeri d'Algaida.

Amb la finalitat d'iniciar l'expedient per a la realització d'aquesta ampliació, l'Ajuntament ple, a la sessió extraordinària que va tenir lloc el 29 de desembre, va aprovar per unanimitat el Reglament regulador de les concessions dels drets funeraris sobre l'ampliació del cementeri municipal d'Algaida.

Aquest reglament té per objecte regular la concessió dels drets funeraris sobre les unitats d'enterrament que es pretenen construir dins l'ampliació del cementeri municipal, així com el cànon que ha de percebre l'Ajuntament per aquestes concessions.

El procediment per a l'adjudicació de la concessió dels drets funeraris es desenvoluparà segons l'ordre següent:

- Es donarà preferència en l'adjudicació de la concessió dels drets funeraris a les persones que figurin a la llista d'espera que obra a les dependències municipals que recull els ciutadans que han respost a les distintes convocatòries d'interessats des de la última ampliació del cementiri per estricte ordre cronològic.
- A aquest efecte se'ls requerirà, per tal que dins el termini que fixi la Batlia procedeixin a formalitzar per escrit la seva sol·licitud en el model d'instància que figura com a Annex II del reglament.
- En el supòsit que dins el termini assenyalat no formalitzin la sol·licitud s'entendrà que renuncien al seu lloc a la llista.
- L'assignació de les distintes unitats (nínxols, capelles i tombes) es farà d'acord al número de llista i d'acord a la mateixa es subscriurà el contracte que s'adjunta com a Annex I del reglament.

- Un cop esgotada la llista, si quedessin unitats per assignar, s'oferiran per estricte ordre cronològic, amb preferència per als veïns i naturals del municipi, a aquelles persones que hagin presentat noves sol·licituds de concessió de drets funeraris.

Les concessions no podran transmetre's entre vius més que gratuïtament entre ascendents i descendents directes i entre germans.

Quantia del cànon i forma de pagament. La quantia del cànon de concessió de drets funeraris queda establerta d'acord a la següent tarifa:

Capelles 8 unitats d'enterrament + ossera	23.500,00 €
Tombes soterrades 6 unitats d'enterrament + ossera	11.100,00 €
Nínxols individuals	1.700,00 €
Columbaris	300,00 €

El cànon es satisfarà de la següent manera:

- Una tercera part en el moment de formalitzar la sol·licitud de concessió del dret funerari.
- Una tercera part en el moment del començament de les obres..
- Una tercera part un cop finalitzades les obres i com a requisit previ a la concessió en ferm i expedició del títol de la concessió.

Els pagaments parcials s'entendran com a paga i senyal i no podran ser recuperats pel sol·licitant en cas de renúncia a la seva sol·licitud i s'aplicarà com a indemnització dels danys i perjudicis ocasionats a la Hisenda Municipal.

La manca de pagament del segon o tercer termini s'entendran com a renúncia al dret sol·licitat. A tal efecte els concessionaris, que no hagin domiciliat el pagaments segon i tercer seran requerits per a dipositar l'esmentat pagament en el termini de quinze dies des de la notificació.

L'òrgan competent per a la concessió dels drets funeraris serà la Junta de Govern Local.

En el cas que acabats els terminis, el nombre

de sol·licituds presentades no fes viable l'execució d'aquesta obra d'ampliació, l'Ajuntament d'Algaida es reserva el dret per determinar la seva realització. En el cas que no es realitzàs, l'Ajuntament retornarà als sol·licitants l'import del primer pagament.

La concessió dels drets funeraris sobre les unitats d'enterrament que es pretenen construir, d'acord a la legislació vigent, és per un període de cinquanta anys, esgotat aquest termini l'Ajuntament podrà prorrogar aquest drets. Abans, l'anterior legislació permetia la concessió dels drets funeraris a perpetuïtat, actualment només permet la concessió per al temps esmentat.

Dels terminis l'Ajuntament d'Algaida ho comunicarà oportunament. Per a més informació, podeu passar per les oficines municipals de la casa de la vila.

Ordenança sobre la celebració de matrimoni civil

L'Ajuntament ple, a la mateixa sessió, va acordar per unanimitat l'aprovació inicial de l'Ordenança reguladora de la taxa per a la prestació del servei de celebració de matrimoni civil. Aquesta ordenança fixa una quota de 100 € per a l'ús de la sala de sessions de la casa de la vila com a lloc per a la celebració de matrimoni civil.

Aquesta ordenança contempla una bonificació del 100 % de la tarifa establerta quan al manco un dels dos contraents dugui més d'un any empadronat al municipi d'Algaida.

Subvenció a l'Associació de Mares i Pares del CP Pare Pou

A la mateixa sessió l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat concedir a l'Associació de Mares i Pares del Col·legi Públic Pare Pou una subvenció de 600 € per a les activitats realitzades durant l'any 2005, d'acord a la convocatòria de subvencions que va aprovar en el seu moment l'Ajuntament Ple.

Pròrroga de la concessió del bar del camp de futbol

El 31 de desembre de 2005 finalitza la concessió del bar del camp de futbol. En aquests moments l'Ajuntament prepara el plec de condicions que ha de regir la futura concessió. Dins aquest plec s'inclourà la reforma per part del concessionari del bar, la qual cosa implica que durant un temps s'hagi de tancar el bar actual. Per mor que els mesos d'estiu són els més idonis per realitzar aquestes obres, ja que no hi ha competicions de futbol, s'ha considerat adient prorrogar l'actual concessió. Per això a la mateixa sessió, l'Ajuntament ple va acordar per unanimitat concedir una pròrroga de quatre mesos de l'actual contracte que finalitzarà el 30 d'abril de 2006.

Moto per a la Policia Local

El passat 2 de desembre la Conselleria d'Interior del Govern de les Illes Balears va lliurar a l'Ajuntament d'Algaida una moto adaptada per a la Policia Local. El finançament d'aquest vehicle ha estat d'un 75 % per la Conselleria d'Interior i un 25 % per l'Ajuntament d'Algaida.

Inauguració del jardí de la Font de Pina

Amb l'assistència del conseller executiu de Medi Ambient i Natura del Consell de Mallorca, Miquel Àngel Borràs i Llabrés, el batle d'Algaida, el batle de Pina i altres membres de la corporació, es va inaugurar el passat 23 de desembre la reforma i millora del jardí de la Font de Pina.

Aquesta obra s'ha inclòs dins el programa de restauració dels jardins tradicionals de Mallorca que ha posat en marxa el Consell de Mallorca. Ha consistit en la sembra d'espècies pròpies dels jardins de Mallorca i la implantació d'un sistema de reg per degoteig. És un projecte finançat per l'Ajuntament d'Algaida i el Consell de Mallorca en un 50 % a cada una de les dues institucions. El cost total ha estat de 23.152,27 €.

Algaida

Dissabte, 7 de gener

A les 17 hores. **Torneig d'escacs** de sant Honorat 2006. Organitzat pel Club d'Escacs d'Algaida. Al casal Pere Capellà.

A les 21.30 hores. **Conferència**. *El conreu de la figuera a Mallorca*, a càrrec de Montserrat Pons i Boscana, apotecari i estudiós experimentat del món de la figuera. Acte organitzat conjuntament per la delegació de l'Obra Cultura Balear i l'Ajuntament d'Algaida. Al casal Pere Capellà.

Diumenge, 8 de gener

Des de les 10 hores a les 13 hores. **Festa de l'esport escolar**. Exhibició dels nins i de les nines que participen en les activitats esportives del Col·legi Públic Pare Pou. Al pavelló municipal.

A les 17 hores. **Torneig infantil d'escacs** de sant Honorat 2006. Organitzat pel Club d'Escacs d'Algaida. Al casal Pere Capellà.

Dimarts, 10 de gener

A les 20 hores. **Curs de cuina vegetariana (1a sessió)**. Al Casal dels Joves d'Algaida.

Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com.

Dimecres, 11 de gener

A les 21 hores. **Presentació** de la diagnosi sobre el municipi d'Algaida de l'Agenda Local 21. A l'auditori del casal Pere Capellà.

Dijous, 12 de gener

A les 20 hores. **Curs de maquillatge (1a sessió)** a càrrec de Cati Gallego. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Divendres, 13 de gener

Amb motiu de les festes de Sant Honorat, l'Agrupació Fotogràfica d'Algaida ha renovat i actualitzat la **mostra de fotografies** que s'exposa al Casal Pere Capellà. Pàgina web de l'agrupació: www.afalgaida.org

A les 21 hores. **Pregó de festes**, a càrrec de Miquel

Àngel Capellà Galmés. A l'auditori del casal Pere Capellà.

A les 22 hores. **XXVI Fumada Lenta en pipa Sant Honorat 2006**, organitzada pel Club de Pipers d'Algaida. A la cafeteria Sa Raval. (Programes a part).

Dissabte, 14 de gener

A les 17.30 hores. **Presentació del llibre** *Pere Capellà (1907-1954). La lluita incansable per la llibertat* de Pere Fullana Puigserver, a càrrec de Josep-Lluís Carod-Rovira, president d'Esquerra Republicana de Catalunya.

A continuació **representació** de cinc peces de l'obra *El carrer de les tres roses* de Pere Capellà, a càrrec de Margalida Roca, Maria Rafel i Joan Antoni Oliver. I **presentació** de la *memòria d'activitats del projecte 2004, any Pere Capellà*. A l'auditori del casal Pere Capellà.

A les 18 hores. **Curs de dansa del ventre (1a sessió)** a càrrec de Mariona Cruz. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

De les 19 a les 21 hores. **Inauguració de la mostra de pintures 7.4.11**. de Catalina Martorell i de Jaume Oliver. Aquesta mostra es podrà visitar els horabaixes de dia 16 a 19 de gener al Molí d'en Xina.

Diumenge, 15 de gener

A les 12 hores. **Missa**. Predicarà el pare Bartomeu Pont, ministre provincial del Tercer Ordre Regular de sant Francesc. Cantarà l'**Orfeó Castellitx**. A continuació **benedicció d'una escultura** del beat Ramon Llull. Al santuari de Nostra Senyora de Cura.

A les 18.30 hores. **Cercaviles** amb la Banda de música d'Algaida acompanyats de capgrossos.

A les 19 hores. **Encesa dels foguerons**, a càrrec del *Club d'Esplai Burot* d'Algaida. A sa Plaça.

A les 20 hores. **Torrada i vi per a tothom**. Sonada de xeremiers. A la plaça.

L'Ajuntament d'Algaida servirà sobrassada i botifaró. El preu de la ració serà d'1 €. La recaptació es destinarà al programa de cooperació d'Algaida

Solidari *Nutrició i salut infantil a San Ramón*, Matagalpa (Nicaragua). Podeu passar a recollir els tiquets a la casa de la vila a partir del dilluns, 9 de gener.

A les 22 hores. **Ball de bot** amb el grup *s'Estol des Gericó*. A la plaça.

A les 23 hores. **Correfoc** a càrrec del *Ball de Dimonis d'Alaró*. A la plaça.

Dilluns, 16 de gener, sant Honorat

A les 11 hores. **Missa de festa**, cantada per l'*Orfeó de Castellitx*. Predicarà mossèn Antoni Riutort Fullana, rector del Seminari. Els Cossiers ballaran l'Oferta. A la sortida de missa, davant l'església, danses dels Cossiers.

A les 12.30 hores. **Inauguració de les noves dependències de la casa de la vila**. Després **refresc per a tot el poble**, a la casa de la vila.

A les 17 hores. **Homenatge als nostres majors**, (majors de 80 d'anys). A Sa Portassa.

A les 18 hores. **Cinema infantil**. Projectió de la pel·lícula *Madagascar* d'Eric Darnell, 2005. Acte organitzat pel Casal dels Joves d'Algaida. A l'auditori del casal Pere Capellà. (Programes a part del Casal dels Joves)

Dimarts, 17 de gener

A les 20 hores. **Curs de cuina vegetariana (2a sessió)**. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Dijous, 19 de gener

A les 20 hores. **Curs de maquillatge (2a sessió)** a càrrec de Cati Gallego. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Dissabte, 21 de gener

A les 18 hores. **Curs de dansa del ventre (2a sessió)** a càrrec de Mariona Cruz. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Diumenge, 22 de gener

A les 11.30 h. **Missa** a l'ermita de sant Honorat.

A les 18.30 hores. **Concert** de l'*Orfeó Castellitx*. A l'església.

Dimarts, 24 de gener

A les 20 hores. **Curs de cuina vegetariana (3a sessió)**. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Dissabte, 28 de gener

A les 18 hores. **Curs de dansa del ventre (3a sessió)** a càrrec de Mariona Cruz. Al Casal dels Joves d'Algaida. (Més informació i inscripcions a casaldelsjoves.algaida@hotmail.com).

Nota: El diumenge, 15 de gener, la recollida de fems es realitzarà a partir de les 3 hores de la matinada.

Pina

Dilluns, 16 de gener

A les 20 hores. **Foguerons, torrada i vi per a tot-hom**. Festa amb les ximbombes i les xeremies. A la plaça.

Dimarts, 17 de gener, sant Antoni

A les 16 hores. **Beneïdes i carrosses**. A la plaça, davant l'església.

Randa

Dissabte, 21 de gener

A les 19 hores. **Encesa del fogueró**. Al carrer de la Font.

A les 20 hores. **Torrada i vi per a tot el poble**. Al carrer de la Font.

**L'Ajuntament d'Algaida
us desitja unes bones festes
de sant Honorat i de sant Antoni**

Crònica d' un xafarder

A dia d'avui, 16 de desembre, quan em dispòs a escriure aquest article, pels carrers del poble fa un fred que pela, les temperatures enregistrades els darrers dies han estat més baixes del que són habituals per a l'època de l'any que estam, cosa que ha donat lloc a més d'una gelada de bon matí. Mirau si va gelar, que l'altre dia amb un pagès (que no és ni de bon tros dels més dematiners) em deia que quan es va aixecar els bassiots de davant ca seva duien una bona capa de glaç per damunt.

I si fred fa, vol dir que ja s'acosten les festes de Nadal. Fa dos dies que els empleats de l'ajuntament vengueren a col·locar la decoració nadalenca a plaça, res d'espectacular per cert, un centenar de llumets extres i un petit rètol lluminós que dibuixa un "Bones Festes". Supòs que tanta magror es deu al fet de conscienciar-nos a estalviar energia, ja que darrerament circulen notícies que l'any entrant l'electricitat pujarà de preu.

Parlant d'estalviar llum, aquest és el motiu principal pel qual es comencen a baratar les faroles de l'enllumenat públic. Deu fer quasi dos mesos que les obres començaren i, pel ritme que duen, pareix que no hauran acabat fins a haver passat Nadal. Els primers comentaris no s'han fet esperar: n'hi que troben que la cosa està bé i d'altres que no tan bé... però, clar, ja se sap que mai plou a gust de tothom.

I si el mes passat informàvem de l'asfaltada nova de la carretera cap a Algaida, aquest

mes ho podem dir de la carretera de Sencelles i pareix que també preparen ja la de Lloret. Pel que sembla, els Reis Mags tendran bon camí per fer arribar els presents a tots els pineros que hagin fet bonda.

També volem fer ressenya al cinema, perquè a finals del 2002, una productora estrangera va rodar unes escenes cinematogràfiques a Pina. En concret a la Font, a la plaça i a dins l'església. Doncs bé, el passat dijous dia 15, a les 23 hores aproximadament, en el programa Cronos del Canal 33, es varen reproduir les escenes enregistrades a la Font. Entre d'altres, hi intervenien diverses persones de Pina: na Maria de son Boet, en Gori Colom, na Cati Farrús, en Joan de son Barrera, etc. Totes elles vestides de l'època en què es desenvolupava l'acció: l'Edat Mitjana. El tema del documental tractava de la Santa Inquisició i, més concretament, un miracle d'un capellà que ressuscitava un nin que s'acabava d'ofegar dins l'aigua de la Font.

Supòs que quan haureu llegit aquestes línies, ja hauran passat quasi totes les festes de Nadal i n'estareu ben sadolls, de menjar torró, fer dinars i beure cava català (conyes a part)... Fins i tot, més d'un segur que ja té la jugueta que li han duit els Reis. Ara idò, guardau forces, que queda ben poquet per a les festes de Sant Antoni, i ens queda passar gust als foguerons i a les beneïdes .

Res pus!...Només ens falta desitjar-vos un bon Any Nou i que passeu un bon Sant Antoni.

Nova secció

Aquest mes estrenarem una nova secció: serà un lloc on farem la nostra crítica particular als successos que passen per Pina i els donarem garrot, o bé els posarem una medalla.

Unes bones garrotades per a:

El punt verd.

Ja en férem ressenya el mes passat, i pel que es veu el missatge no va servir de molt; és més, la situació ha empitjorat. I sabeu que és el més trist de tot...que els causants de tota aquesta grolleria és gent que es fan dir de Pina. Quina poca vergonya!!!

Asfaltada de la carretera a Sencelles.

Mirau si te gràcia l'assumpte: just tres dies després d'acabar les obres per arreglar la carretera, ja la tornaven a tenir tota a l'aire per adobar-la de bell nou, ja que havien sorgit un forats ben grossos damunt l'asfalt nou.

Si no fessin les feines amb els peus... aniria millor la cosa.

Excrements de ca a la pista de futbol.

Idò, quan fa dos mesets que es va prohibir l'entrada de cans a la pista poliesportiva, posant un bon rètol a la porta d'accés, ara sembla que els amos d'aquests animals ho fan per collons i duen a fer les necessitats de la seva mascota allà dins. Tal vegada ho fan per tal de no escarrinxar el cul del seu canet amb els romaguers; si no, no hi ha altra explicació.

Una bona medalla per a:

Tots aquells lectors piners que han mantingut la subscripció a aquesta revista local, baldament no oferís un raconet exclusiu dedicat a Pina.

PD: Seria d'agrair que ens féssiu arribar les vostres queixes o recomanacions, per tal de donar-les a conèixer.

CE Algaida

Desembre 2005

Arribat el Nadal i a punt d'acabar la primera volta, el C.E. Algaida està situat en una posició de privilegi; ocupa el tercer lloc a la taula classificatòria, una posició que ha mantingut durant tota la lliga. El bon treball de Tomeu Fullana, entrenador de l'Algaida, que assoleix la segona temporada al cap davant de la primera plantilla, és patent en la bona línia de joc i sobretot de resultats. Fins ara, tots els partits disputats al Porrassar han acabat en victòria local. El darrer partit contra l'Alaró acabà amb un ajustat 2-2, així i tot l'equip local fallà un penal a falta d'un minut per al final del partit.

A part dels resultats, també s'ha de destacar que diumenge rere diumenge els components de l'onze blau estan formata per majoria de jugadors nascuts al nostre poble. S'han arribat a contar fins a deu jugadors a l'equip titular. El reforços externs també han demostrat una qualitat importat que, sumats al bon ambient que es viu dins els vestidor, fan que el grup funcioni molt bé.

Hem xerrat amb l'entrenador i amb algun directiu i ens comenten que l'objectiu principal de club, pel que fa als grans, és conservar la categoria. Però, vista la bona trajectòria duita fins ara, no es descarta seguir passant gust d'aquest bon moment i per què no, intentar qualche coseta més. Sempre hem dit que l'Algaida hauria de jugar a preferent.

Pel que fa als equips base, més o menys segueixen una trajectòria semblant a la dels anys anteriors: ocupen posicions mitjanes a la taula classificatòria i amb una línia de joc força bona. Enguany no s'ha pogut fer l'equip de cadets, però totes les altres plantilles estan ben equilibrades amb molts d'efectius.

Aquesta temporada ha començat una junta directiva nova, comandada per Sebastià Amengual a la presidència i un grapat de gent nova, la majoria pares i mares de jugadors que fins ara realitzen una bona feina al capdavant del club. Una de les tasques més destacades és la publicació d'un butlletí informatiu bimensual per difondre tota la informació corresponent al club, que podreu trobar als llocs habituals del poble.

Resultats

CALA D'OR- CE ALGAIDA 2-0
CE ALGAIDA- LLOSETENC 2-0
SES SALINES - CE ALGAIDA 2-0
CE ALGAIDA - ALARÓ 2-2

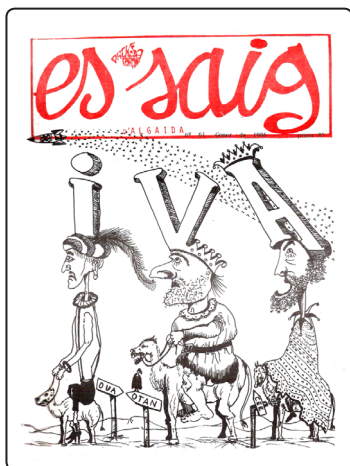
Escacs

El curset d'iniciació als escacs per a al·lots ha constituït un èxit tan pel número de participants, com per l'interès que han posat els joves aspirants a escaquistes. Per aquest motiu s'ha pres la "decisió" de continuar amb el curset els diumenges a les 17 h al segon pis del Casal Pere Capellà.

Els jugadors del Club d'Escacs Algaida ens estam preparant de cara a la lliga per equips que començarà el mes de gener, però abans ens podrem veure les cares davant el tauler en competició, juntament amb els aficionats algaidins que vulguin prendre part al torneig de Sant Honorat, que es disputarà el dia 7 de gener; així mateix, dia 8 es disputarà el torneig infantil.

Número 61, gener de 1986

A la portada d'*es saig* de fa vint anys (núm. 61) un dibuix ens mostra l'arribada dels Reis d'Orient amb un bon present: l'IVA. Recordem que aquest regal ens va encarir la vida i els entesos deien que amb aquest impost s'acabaria la possibilitat de defraudar el fisc. Ha, ha... Si coneixeu qualche persona, major d'edat, que no hagi defraudat l'IVA més d'una dotzena de vegades ens la podríeu presentar i seria el protagonista de la pròxima xerradeta. I en cas que volgués cobrar, li carregariem l'IVA.

L'editorial i el noticiari analitzaven el Primer Congrés de la Premsa Forana que s'havia celebrat a Cura amb el comunicat final del Congrés i la nova junta directiva de la qual formava part el que aleshores era el nostre director, en Delfí.

La xerradeta la firmava en Tomeu Mulet, de Can Borràs, aficionat a les bicicletes, i la feia al nostre campió n'Andreu Trobat. N'Andreu explicava la seva trajectòria com a ciclista professional i comentava les condicions en què es practicava aquest esport i com havia evolucionat. També tenia un record per als seus companys: Gual, Alomar, Poblet, Bover, Company, Gelabert i, sobretot, en Capó que, segons deia, era com un germà.

N'Alexandre ens parlava de la pròstata i el manescal Antoni Munar de la leucopènia felina. Hi havia una rondalla amb bastant mala intenció i tampoc faltaven els "berenars" del mes de gener. De la part gràfica destacaríem una foto de les beneïdes de sant Antoni de l'any 54, una carrossa amb músics, i seguien les fotografies dels nins de les Escoles, d'obres il·legals, etc.

Deixant de banda les seccions habituals, destacarem a Notícies d'Arxiu una carta de l'any 1804 (Arxiu de Can Mulet) que explica com es concertava en aquell temps un matrimoni de "família bona": els intermediaris, que solien ser capellans, que fins i tot demanaven ajuda divina. I un article d'en Delfí amb motiu de la visita del cometa Halley es demanava "Per què els estels amb coa tenen coa?" i contestava amb l'explicació a aquesta pregunta.

Algaidins que han estat notícia

Francesc Ramis Oliver ha guanyat el XXVI Concurs de Pintura Vila de Costitx amb «Transformacions»

L'artista algaidí **Francesc Ramis Oliver** rebé de mans de la vicepresidenta del Consell de Mallorca, Dolça Mulet, el primer premi del conegut i prestigiós Concurs de Pintura Vila de Costitx.

Ramis rebé un xec per valor de 1.000 euros, donats pel Consell de Mallorca, per la seva pintura «Transformacions». Va ser a la sala de plens de l'Ajuntament de Costitx, acabada de remodelar i on s'exposa el seu llenç amb altres

obres de participants en edicions anteriors del certamen. A més, els nombrosos assistents a l'acte pogueren contemplar els quadres «La conversació», de Price Robert, distingit amb el segon premi del concurs, dotat amb 600 euros donats per la Caixa d'Estalvis Sa Nostra; i «Finestres», de Maria del Roser Verdera, que rebé el premi local de 200 euros.

Així mateix, tots els premiats foren obsequiats amb una petita escultura d'un cap de bou elaborat amb bronze. Aquestes foren les pintures que el jurat, presidit per Maria Antònia Munar, acordà premiar després de seleccionar 14 obres de 51 de presentades.

Diari de Balears, 19 de desembre de 2005

Guillem Fullana Bessonet denuncia lentitud en el procés d'eliminació de les barreres arquitectòniques. El restaurant Cal Dimoni rep un premi

Guillem Fullana, portaveu de la Mesa d'Accessibilitat, promoguda per S'Institut, denuncià ahir que l'adaptació dels edificis d'ús públic a la normativa que obliga a eliminar les barreres arquitectòniques el 2008 «s'està fent molt a poc a poc».

De fet, Fullana, que també és president de l'Associació balear de Persones amb discapacitat física (ASPROM), va sol·licitar a les administracions que «facin una campanya de sensibilització» perquè tant les institucions públiques com les empreses privades es comprometin que a partir del maig del 2008 els seus edificis no podran tenir cap barrera arquitectònica. El portaveu de la Mesa d'Accessibilitat (de la qual també formen part l'ONCE, la Coordinadora de Minusvàlids,

l'Associació de Paràlisi Cerebral i l'Associació de Pares i Amics Sords) va considerar que aquesta campanya podria servir «per fer realitat aquesta utopia».

A pesar d'això, Fullana va agrair l'esforç que entitats com S'Institut i les nou que foren premiades ahir han fet per millorar la vida dels discapacitats. Precisament, les paraules del president de la Mesa d'Accessibilitat serviren per concloure l'acte de lliurament dels premis Accessibilitat 2005, els quals foren guanyats pel Museu de la Mar de Sóller, la CAM, la platja de Son Maties, el restaurant **Cal Dimoni**, les regidories de Trànsit i Transport i la de Dinamització Ciutadana de Palma, la Discoteca Le Nuage, Sa Nostra i l'hotel Mardavall.

El president de S'Institut, Antoni Serra, recordà durant l'acte que «la llei s'ha de complir» i que, a pesar de les millores, «queda molt per fer». A pesar d'això, S'Institut i la Mesa d'Accessibilitat n'han fet enguany 350 a llocs on feien falta.

Diari de Balears, 16 de desembre de 2005

Blanc i Blau 2

El Club Esportiu Algaida ha publicat el número 2 de Blanc i Blau, el seu butlletí informatiu. En aquest número, hi trobam a la portada una entrevista amb **Tomeu Fullana Bauçà**, l'entrenador de l'equip de 1a Regional. A les dues pàgines següents hi ha les fotografies dels components de les plantilles dels equips de 1a Regional i Femení, que són els següents:

Equip de 1a Regional: Tomeu Fullana Bauçà, entrenador; Antoni Massot Puigserver, ajudant; Jaume Pericàs Ferragut, delegat; Guillem Ruiz Abrinas, encarregat del material; Antoni Sastre Capellà, fisioterapeuta; i els jugadors: Antoni Amengual Miralles, Miquel Barceló Reynés, Francisco Bibiloni Bosch, Antoni Caldentey Puigserver, Miquel Àngel Capó Martínez, Víctor Caraballo Miralles, Mateu Català Greig, Faustino Díaz de Celis Hernández, Antoni Llaneras Garcías, Jeroni Llaneras Banús, Joan López Gutiérrez, Jaume Mairata Munar, Bartomeu Mut Sureda, Vicenç Obrador Daviu, Antoni Oliver Barros, Juan José Páez Rosselló, Jaume Joan Pericàs Oliver, Bernat Ramis Moyà, Teodoro Salas Garcia, Juan José Sánchez, Pedro Sastre Forteza i Andreu Trobat Sastre.

Equip Femení: Emilio Cárdeno Durán, entrenador; Juan José Cárdeno Durán, ajudant; Maria Magdalena Puigserver Servera, delegada; i les jugadores: Elisenda Aguilera, Maria del Mar Casadesús Castaño, Saleta Costa Freire, Maria Mercedes Enrique Prohens, Sílvia Estévez Vanrell, Andrea Fontes Navarro, Margalida Fullana Puigserver, Maria Magdalena Gelabert Tomàs, Laura Guillermo Ribas, Paula Saray Juan Comas, Mercedes Lozano Maya, Rosa Maria Oliver Gili, Maria del Pilar Oliver Gelabert, Francisca Puigserver Vaquer, Maria Magdalena Real Amengual, Margalida Reinoso Bibiloni, Antònia Maria Ribas Munar, Jessica Rodríguez Garcia, Caterina Roig Pons, Anke Adriana Jo-

hanna Maria Vanderheiden, Antònia Vera, Xisca Vidal Bordoy i Joana Maria Vidal Garcías.

El butlletí acaba amb la publicació del calendari complet de l'equip infantil, l'horari dels propers partits de tots els equips i els darrers resultats.

Calendari 2006

És una satisfacció per a tots els que feim *es saig* veure que l'Ajuntament ha seleccionat, per a la confecció del seu calendari d'enguany, unes fotografies de possessions algaidines del nostre company i amic **Miquel Fiolet** que foren publicades ja fa anys en aquesta revista, en aquella enyorada secció "Possessions d'Algaida". Enhorabona a tots, a en Fiolet i a l'Ajuntament, per la qualitat i l'encert del treball publicat.

Es Saig 300

Com ja us informàrem el mes passat, amb motiu de la publicació del número 300 d'*es saig* hem editat una obra gràfica de l'artista algaidí **Jaume Oliver Bauçà "Torres"**, a qui agraïm la seva generositat. És la mateixa obra que hem reproduït com a portada d'aquest número. Si qualche subscriptor o lector encara no posseeix un exemplar de l'obra editada sobre paper de qualitat i desitja tenir-ne un, es pot posar en contacte amb qualsevol membre del Consell de Redacció de la revista. Així mateix, volem fer constar el nostre agraïment per totes les facilitats que en la reproducció de l'obra ens ha concedit en Manolo de l'impresma d'Algaida Clip Disseny i Il·lustració

El garrover del dimoni

Anagyris foetida L.

Etimologia

El nom genèric, *Anagyris*, deriva del grec *anágyros*, que significa corbat cap amunt, i al·ludeix a la forma de l'apex del llegum. El nom específic, *foetida*, es refereix a la mala olor que desprenen les fulles quan les fregam entre els dits. El nom comú, garrover del dimoni, deriva del fruit, de l'olor que desprèn de la planta i, molt probablement, dels usos que li donaven.

Descripció

Planta de la família de les Fabàcies o Lleguminoses. És un arbust (nanofaneròfit) que pot assolir els 3 m d'alçada, si bé habitualment els exemplars madurs ronden els 2 m de mitjana. És un típic arbust caducifoli mediterrani, ja que perd les fulles durant l'estiu (caducifoli d'estiu). Les fulles són compostes, peciolades, trifoliades, amb tots els folíols iguals, sèssils, de marge enter i forma el·líptica o lanceolada, amb l'apex agut, glabres per damunt (anvers) i proveïdes de toment blanquinós per davall (revers). Les

dues estípules es troben oposades a les fulles i soldades entre si. Les flors es troben reunides, en nombre de 3-11, en inflorescències axil·lars. Les flors presenten la forma típica de totes les fabàcies, però amb dues diferències respecte a la majoria, una a la corol·la i l'altra, a l'androceu. El calze, de 8-10 mm, està constituït per cinc sèpals soldats. La corol·la, de 18-22 mm, és de color groguenc, o groc-verdosa, amb taques negres o púrpures a la meitat superior de l'estendard, i està formada per cinc pètals lliures (el superior s'anomena estendard, els dos laterals, ales, i els dos centrals, carena). Presenta la forma papilionàcia típica de la família, però l'estendard, és més curt que la resta de les peces que conformen aquesta corol·la. L'androceu està format per deu estams, que, contràriament al que passa a la resta de la família, es troben lliures entre si. El gineceu està format per un sol carpel i, per tant, presenta un ovari, un estil i un estigma únics. El fruit és un llegum, semblant a una garrova, de fins a 20 cm de llargària, que conté entre una i sis llavors. Aquestes llavors tenen forma arrodonada, semblen fesols, d'un color lila intens, a vegades amb taques grogues.

Pot florir després de treure les primeres fulles, a partir del mes d'octubre, però el més comú és que ho faci des del mes de gener fins al març. Fructifica després, fins a finals de maig.

Forma part dels sotaboscors de pinars, especialment en indrets secs i/o pedregosos. De tota manera, la seva distribució pareix correspondre més a antics conreus prop de fortificacions antigues, que a una planta completament autòctona.

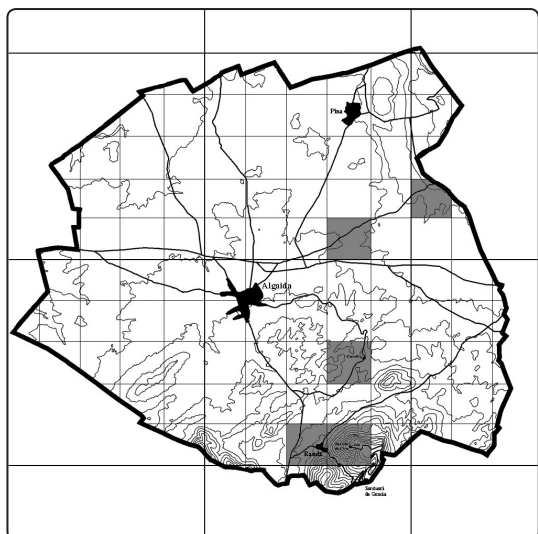
És una típica planta de distribució mediterrània i la podem trobar a totes les terres que envolten el Mare Nostrum. A Balears viu a

les tres illes gran, encara que n'és poc abundant. A Mallorca presenta una distribució particular, ja que és molt comú als voltants d'antigues fortificacions situades a pujols, com per exemple Bellver, a Palma, o Montisyon, a Porreres. Fora d'aquests indrets hi ha bastants poblacions amb pocs exemplars a cadascuna d'elles. A Algaida es troba sobretot al voltant de Castellitx, prop de l'ermita; també l'hem trobada a Randa i a un parell d'àrees als voltants de la carretera que va a Sant Joan.

Usos tradicionals

La planta conté els alcaloides anagirina i citisina, que li confereixen les propietats medicinals que coment més endavant, però que també fan que sigui tòxica; per tant, és una planta que s'ha d'usar sota estricte control mèdic. Les seves fulles, per via interna, són purgants i antiinflamatoris, mentre que la infusió de flors és expectorant i antiasmàtica. Antigament, durant l'Edat Mitjana, es feia un extracte de la planta, amb el qual s'untaven les puntes de fletxes i llances, ja que per via parenteral, en contacte amb la sang, pot resultar mortal. Aquest fet explicaria l'abundància de poblacions als voltants d'antigues fortificacions, ja que el seu conreu garantia el verí necessari per fer més efectives les armes que s'usaven en aquell temps.

Fa 363 anys

L'any 1642 es discuteix a un plenari l'acord pactat entre els moliners de la vila "que no pugan molrer amanco preu de 1 sou per barcella". El batle i jurats consideren excessiu el preu i "aforen el molrer a raó de 8 diners per barcella" amb una multa de 3 lliures per cada vegada que incompleixin l'acord. Recordem que un sou eren dotze diners, és a dir, que la baixada que imposa l'Ajuntament és considerable.

Fa 360 anys

Espanya va tenir guerra oberta amb França del 1635 al 1659 (Tractat dels Pirineus). Aquestes guerres costaven homes i diners i el 1645 Algaida té ordres de contribuir urgentment amb 200 lliures. Per pagar-les s'acorda que "se dona lloc anels honors jurats de fer un tall de l'església i si és menester que los honors jurats pugan aplicar qualsevols diners que deguen a la vila". Aquest acord ens confirma que, en cas de necessitat, es feis un tall (o talla) "per l'obra de l'església" que no s'emprava en la construcció o manteniment del temple.

Fa 354 anys

L'any 1651 els algaidins gaudiren d'un espectacle macabre: una execució pública. A mestre Ant. Barrera, fuster, li pagaren 3 lliures "per haver fet lo cadafal per sentenciar Mateu Moragues"; hi ha més despeses per aquest motiu, per exemple al mestre i manobre que "adobà la presó i féu la finestra per posar lo cap de Mateu Moragues". Aquest mateix any fou esquartrat Bernat Oliver i es pagaren 4 lliures als "ministres qui aportaren los quartos de Bernat Oliver de la Aucaria Vella a la present vila de orde del Sr. Virrei". I l'any següent aportaren "lo cap de Miquel Sastre de la Torre a la present vila de orde del Sr. Virrei". L'exposició del cap i els quarters dels ajusticiats havien de ser un exemple purificador.

Uns anys més tard s'obrí una informació respecte del "cadafal se ha llevat que estava a la plaça de la present vila a on s'executà la sentència de Mateu Moragues per lo que baix se ha trobat moltes pedres denota haver-lo derrocat a pedrades".

Pere Mulet

La mala sort de la lluna Tritó

Tritó era el déu del mar a la mitologia grega. Avui anomenem així a la major de les llunes del planeta Neptú, la primera de les quals fou descoberta per William Lassell el 10 d'octubre de 1846, només 17 dies després que Neptú hagués estat descobert! A més, Lassell també cregué haver vist un anell en aquest planeta, la qual cosa és certa, ja que Neptú té un anell la meitat de petit que el de Saturn.

Aquesta lluna va inspirar a escriure a Robert Goddard la seva novel·la de ciència ficció L'última migració el 1927, però durant més de 140 anys no es va tornar a parlar sobre què ens podria amagar Tritó. L'únic que coneixíem era la seva inclinada òrbita entorn a Neptú, que girava al revés de les altres llunes, i que segons uns estudis molt simples (d'aquell temps), es proposava que podria estar format d'una capa de gel de metà.

Això no podia continuar! I per això, devers el 24 d'agost de 1989, els diaris varen donar la notícia que un petit aparell anomenat Voyager 2, després de 12 anys de viatge, havia arribat a aquesta lluna que gira entorn del planeta gasós més llunyà, passant pels altres planetes més pròxims, i aconseguí així un rècord de planetes visitats!

Aquesta nau, viatjant a 27 km/s, va fer milers d'anàlisis des d'uns 39 mil quilòmetres de distància del planeta i va descobrir sis llunes més que es varen sumar a les dues ja conegudes (Tritó n'era una d'aquestes dues).

Quan les càmeres varen apuntar cap a Tritó, tothom esperava trobar un món geològicament mort, i ple de cràters com la nostra lluna, però es varen sorprendre molt en veure que tenia una petita atmosfera, casquets polars estacionals, guèisers de 8 km d'altura, però els va impactar més l'escassetat de cràters, encara que els pocs que hi havia presentaven un excel·lent estat de conservació. Tot i això, com s'esperava, la seva superfície estava formada per gel de metà i nitrogen per mor dels seus 246 graus sota zero, que el

convertien en l'objecte més fred mai conegut!

Aquesta absència de terrenys antics en els cràters, ens suggereix una interessant història geològica, amb processos que degueren rejuvenir la superfície, eliminant la majoria dels cràters. Però, quina font d'energia és la causant de que es produís això?

El més probable és que fos la gravetat de Neptú que afectàs en petites vibracions que mourien de manera molt lenta la pols i partícules de la superfície i, a la llarga, després de milers d'anys, farien canviar l'estat del terra. I per què? Doncs perquè Tritó no sempre ha estat una lluna d'aquest planeta, ja que la majoria de científics accepten que Tritó era un món que va ser "capturat" pel planeta Neptú fa uns mil milions d'anys i per això té aquesta òrbita tan torta i invertida de sentit.

Per aquest motiu, Tritó va per "camins que no toca" respecte a les altres llunes de Neptú, i per això se'n va desgastant i modelant el paisatge, per dir-ho d'alguna manera. A més, també compta amb certa quantitat de roca al seu nucli, com per desencadenar processos volcànics que transformin la superfície a l'actualitat.

Hi ha algunes zones d'aquest món que criden l'atenció, com són els terrenys Cantaloupe, anomenats així per la semblança que tenen a la pell d'una classe de meló, el cantalup. Aquests terrenys estan plens d'estries, rugositats i unes estructures circulars de fins a 30 km de diàmetre (vegeu la imatge). Algunes zones de la superfície apareixen tenyides de colors rossencs, que han estat interpretats com a sediments orgànics, complexes de gel o de carboni. Es pensa que tota la culpa d'aquesta varietats de terrenys és deguda a la inclinació del seu eix de rotació, el qual li proporciona estacions d'uns 80 anys de durada.

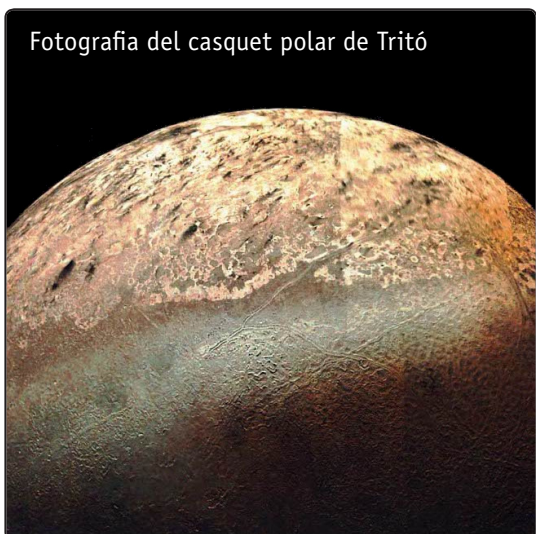
I si ara tornem a allò de que va ser "capturat", d'on va venir aquest món?

Veniu a la santa cova

Hi ha molt acord entre els científics de dir que va venir del Cinturó de Kuiper, un indret més llunyà que el planeta Plutó (el darrer de tots), ja que es pensa que en aquesta part del Sistema Solar podrien existir fins a 70.000 objectes amb grandàries superiors als 100 km, i potser Plutó només n'és el més gran de tots (o un dels més grans).

Tritó doncs, ens ensenya que en aquesta regió poden existir llocs fascinants encara per descobrir, i que el Sistema Solar exterior (més enllà de Plutó) pot amagar-nos mons de gel geològicament actius! Fins i tot, pot semblar estrany que una lluna tan freda i allunyada del Sol, despertí interès pels científics respecte a possibles formes de vida cel·lular que s'hi poden haver format. Així i tot, el futur de Tritó és poc encoratjador, ja que segueix una òrbita bastant inestable que l'empeny cap a Neptú, el planeta al qual fa voltes. I és possible que d'aquí a uns 100 milions d'anys, traspassi l'anomenat Límit de Roche, el punt a partir del qual una lluna tendeix a xapar-se per la inestabilitat de les forces gravitatòries i a disgregar-se en molts bocins, fins a convertir-se en un anell com al planeta Saturn. Aleshores Neptú tindrà dos anells, que el convertiran en un planeta molt atractiu per observar.

Fotografia del casquet polar de Tritó

Veniu, Sant Nadó Diví
per la dreuera d'estrelles
i amb candeletes enceses
vos sortirem a camí.

El bosc està afalagat
de fina sentor boscana
i els xotets vestits de llana
de blancor l'han clapejat.

Veniu, dolç minyonet del cel
ja vos han trobat establia
i els pitets florits de Maria
ja són un degoteig de mel.

Ja han desat l'establia
veniu, ramell excel·lent
fanalet de sol ixent
portador d'Eucaristia.

Vos tocaran caramelles
els pastorets amb delit nou
i les pastorettes belles
cantaran el vou verivou.

Sant Josep farà foquet
per endolcir la coveta
i Maria vos farà un drapet
entornat de cadeneta.

La divina teixidora
vos obrirà son coret
i dins pobra menjadora
vos posarà dormidet.

Jaume Vich Munar *de can Vicó*

Som de ple enmig de les festes de Nadal i fa una estona hem sortit del Casal Pere Capellà de veure la Petita Coral, un concert amb el qual hem gaudit molt. Ara ens trobam a can Bondia on en Jaume i na Catalina ens dediquen una estona del seu temps per fer aquesta entrevista. Jaume quan vulguis podem començar.

1. Presentació

Som en Jaume Vich Munar *de can Vicó* i tenc 73 anys. Mon pare era en Pere i ma mare na Francisca. Em vaig casar amb na Catalina Sastre Garcies *de can Bondia* ara fa 45 anys i hem tengut 4 fills: en Pere, na Francisca, na Catalina i en Miquel. Ara ja tenim 6 néts: en Nofre, na Victòria, na Catalina, en Jaume, en Gabriel i en Sebastià; completam la família amb els gendres, en Gabriel, n'Onofre i na Miquela.

2. Infància

La infància la vaig passar a Algaida, concretament per devora ca teva, Miquel, per can Carrintar, a can Vicó de devora la creu. Per allà jugava amb els meus amics, en Joan *Rapinya*, na Catalina *de Liern*, en Pere Font i molts altres. També record molt bé les meves estades a ca la meva dida, na Maria *Sunyera*, mare d'en Pere (en pau descans), en Miquel *Lloret* i na Catalina; de quan anava a can Fred a la comuna, encara ara caminant de vegades arrib fins allà recordant el

que feia quan era petit.

De petit vaig anar a ca les monges; després a les escoles, que estaven al mateix lloc d'ara. Els meus mestres foren donya Catalina Marroig, don Guillem Porcel i don Santiago; don Alfonso hi era, però no em fa ver classes a mi, i don Miquel Balaguer amb qui jo anava a ca seva, aquí al Laberint. Després, als 11 anys vaig anar a ciutat a Sant Francesc per passar a Montision, on vaig completar el batxillerat per partir als 19 anys a València i allà començar la carrera de medicina.

3. Joventut

La vaig compaginar entre València i Algaida. Va ser durant aquest temps que na Catalina i jo formalitzàrem la nostra relació amorosa: esperava les seves cartes amb una gran il·lusió, llavors només venia a casa per Nadal, Pasqua i a l'estiu.

4. Feines o ocupacions

En acabar la carrera, el gener del 59, la primera feina va ser a Caubet, érem tres metges que residíem allà, a unes cases que hi havia devora l'hospital. És molt el que us podria contar de la meva primera etapa com a metge, la vaig viure amb molta dedicació. De Caubet vaig passar a Son Dureta, que només feia uns anys que s'havia inaugurat. Només érem dos metges residents: en Salvador Solivelles i jo, imaginau la diferència

d'ara! En primera instància érem nosaltres els que ateníem tots els malalts que entraven, tant infants, parteres, accidents, crònics,... Fèiem molta feina, realment quedava poca gent ingressada, les malalties les solien curar a ca seva. Els infants, les parteres, els atacs de cor i altres urgències estaven sota la nostra responsabilitat fins que arribaven els seus especialistes. Jo en aquell moment era molt jove i vaig veure molts de casos que m'ensenyaren molt. Després m'oferriren ser el metge de la Soledat; en poc temps na Catalina i jo ens casàrem i allà ens vàrem instal·lar ara ja fa 43 anys, fins arribar a la jubilació. Vaig ser el metge de tothom, inclòs del club de futbol la Soledat, anava pels horts, que en feia de quilòmetres! Ha estat el meu segon ca meva, na Catalina i jo estimam molt aquesta barriada i ens hem sentit igualment estimats.

5. Invent o avançament més important per a la humanitat

En Louis Pasteur (1822-95) microbiòleg i químic francès iniciador de l'antisèptica a la medicina i de la prevenció de les malalties infeccioses.

També Sir Alexander Fleming (1881-1955) bacteriòleg anglès descobridor de la penicil·lina (1928), que passats 11 anys va aplicar-se al tractament de les infeccions i va salvar a partir de llavors centenars de milers de vides.

6. Invent o avançament més important per vos

L'electricitat i en medicina, la penicil·lina.

7. Persona o personatge que sigui més positiu per a la humanitat

Els dos descobridors que us he anomenat abans, per a mi han estat els més positius.

8. Persona o personatge que admireu

L'expresident dels Estats Units John Kenedy. La meva dona i jo l'admiràvem. Record el dia que l'assassinaren, era l'aniversari de na Catalina, aquell fet ens va impactar a tots dos.

9. El fet més important dins la vostra vida

L'operació de cor que em feren. Si no fos per aquesta intervenció, i que va anar bé, ara jo no

seria amb vosaltres fent aquesta entrevista, gràcies a tantes investigacions s'allarguen i salven moltes vides.

10. Amb el temps digau-nos una cosa en què hagueu millorat

Tranquil·litat, tenc més temps, no tenc aquella responsabilitat de quan atenia els pacients i això em dóna molta tranquil·litat.

11. Amb el temps, digau-nos una cosa en què hagueu empitjorat

Idò mirau per on, crec que amb l'edat he millorat, tu què trobes Catalina? (Efectivament na Catalina ho confirma, ens diu que té més xerrera, ganes d'estar amb gent, de passejar, de pintar quadres,...)

12. Per qui posaríeu la ma al foc?

Per ningú, el foc crema molt.

13. Amb qui no aniríeu fins al cantó?

Amb qualsevol persona que vagi amb males idees.

14. Què faríeu si fóssiu 40 anys més jove?

El mateix que he fet, amb totes les coses bones i no tan bones que la mateixa vida ens dóna.

15. Un defecte

Uf, crec que en tenc, com tothom, som humans.

16. Una virtut

He guanyat en calma i tranquil·litat: les coses del dia a dia, me les agaf més bé i crec que les persones del meu entorn ho noten.

17. Una il·lusió

Veure els nostres néts, grans, amb salut i alegria.

18. Una queixa

Tants de cotxes aparcats als voltants de plaça i l'església: aquest nucli hauria de ser de vianants o almenys sense cotxes aparcats.

19. Una preocupació

El terrorisme, la droga, la fam.

20. Un consell

Que visquem amb harmonia, amb pau, no amb tant d'egoisme, ser més generosos i humans.

21. Un racó d'Algaida

a) que us agradi: tots els camins al voltant del poble, uns més que uns altres però en general són una meravella, la volta per l'Heretat és d'una gran bellesa, igual que el camí de la Pau, la volta de la roca de la Verge Maria i tants d'altres que us podria anomenar.

b) que no us agradi: com us he dit abans la plaça i el voltant de l'església saturat de cotxes, no m'agrada gens.

22. Una raó

a) per viure a Algaida: és el meu poble; per raons de feina hem viscut a Ciutat, però tots els caps de setmana, festes i vacances les passam aquí on tenim ca nostra i ens agrada molt viure.

b) per no viure-hi. Només per motiu de feina.

23. Un algaidí que hagueu conegut que tenguí la vostra admiració

Don Joan Pizà, durant moltíssims d'anys metge d'Algaida, va venir al poble de ben jovenet i aquí va morir ja a la vellesa. El meu contacte amb ell va començar quan jo era estudiant, l'acompanyava a visitar els malalts, li estic molt agraït i sempre li he tengut i li tindrè una gran admiració, respecte i estima. De fet per mi és el millor mestre que he tengut, devora ell vaig aprendre molt, sobretot la seva sensibilitat cara al malalt, es desviava per ells. Estic ben convençut que igual que jo tot el poble sent el mateix afecte, fins i tot crec que se li hauria de fer una distinció especial, un reconeixement públic a nivell institucional i estic segur que el poble sencer ho aprovaria de bon gust.

24. Un algaidí històric que considereu important

El Pare Bartomeu Pou. He llegit la seva biografia i vaig quedar gratament sorprès de com un paisà nostre, un algaidí de temps enrere, va ser tan intel·ligent i important, fou rector de la universitat de Bolonya.

25. Tria un esport per practicar

Abans jugava a tennis, fins que vaig patir l'atac de cor, va ser precisament practicant aquest esport. Ara cada dia faig una caminada d'uns 5km, com també uns quants dies a la setmana natació i no fall cap dia de l'any.

26. Tria un esport com a espectador

Futbol i tennis. Molts anys he estat integrat dins el futbol d'Algaida, però ara no hi puc anar perquè em pos molt nerviós i pas massa pena.

27. Tria un entreteniment

La pintura és el que a hores d'ara més m'entreten. M'han muntat el meu estudi i hi pas hores pintant (hi ha pintura per tot). Ja de jovenet m'agradava el dibuix i ara la pintura és una al·licient per a mi. (Li hem suggerit si li agradaria donar un quadre pintat seu i els fons que s'obtinguessin anirien destinats a un projecte que Algaida Solidari té previst i hem vist que, tant en Jaume com na Catalina, han estat molt contents amb aquesta proposta).

28. Tria un plat per dinar

Paella i un bon gelat.

29. Com arreglaríeu el problema de la immigració

Molt difícil d'arreglar, és lamentable en els temps que vivim veure la situació d'aquestes persones. En aquest problema és poc el que nosaltres podem fer, als que pertoca i correspon és als dirigents mundials.

30. Què us suggereixen les paraules

a) salut: És important donar coratge, que el metge i el pacient tenguin una bona comunicació, ajuda molt a vèncer la malaltia.

b) pintura: Entreteniment, motivació, pas gust de mostrar els meus quadres (és que pinta molt bé).

c) jubilació: Més temps lliure, no tenc aquelles preocupacions i responsabilitat laboral.

31. Lloc on posaríeu la parada del bus

A la plaça, trob que és el lloc més adequat per molts de motius, seria un encert.

32. Si heu sentit l'expressió 'còlic miserere' què vol dir?

Abans es deia aquest nom, ara es diu oclusió intestinal. És molt seriós, molt greu i molt dolorós; si no s'agafa a temps pot produir la mort de qui la pateix. I té una intervenció molt delicada.

33. Si poguéssiu fer un únic miracle què faríeu?

Que no hi hagués ni terrorisme, ni fam, ni drogues; també que els governants s'entenguessin, no m'agrada que s'insultin.

34.-A qui us agradaria que féssim aquestes preguntes el mes que ve?

A en Toni Canyelles, *Roselló*.

35. Per acabar heu de fer una glosa

Es rector de s'hort des ca
ha tornat un poc torero
i ha posat la sagristia
que pareix es 'trocadero'

(Es 'trocadero' era un sala de festes de Palma molt famosa devers els anys 50 o 60)

Molts anys, feliç 2006, que passeu un bon Sant Honorat, és el que més desitjam a tot-hom en Jaume, na Catalina, en Miquel i na Margalida. Salut i alegria.

**Margalida Fornereta
Miquel Molleta**

Primer de tot desitjam als nostres socis i a tots els lectors i lectores d'*es saig* un molt **profitós i feliç any 2006**. A continuació, us informam de les activitats que hem organitzat per al mes de gener.

Activitats del mes de gener

Dissabte dia 7 a les 21.30 h al Casal Pere Capellà

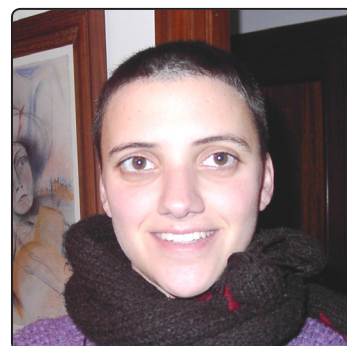
Dins el marc de les Festes de Sant Honorat, la Delegació d'Algaida de l'Obra Cultural Balear organitza conjuntament amb l'Ajuntament la **conferència "El conreu de la figuera a Mallorca"**, a càrrec de **Montserrat Pons i Boscana**, apotecari de Lluçmajor i conreador experimentat d'aquest arbre a la finca de Son Mut Nou.

Aquest acte s'havia de celebrar amb motiu de la Fira passada i vàrem haver de suspendre'l a causa d'un problema de salut del conferenciant

Diumenge dia 18

Per a l'**excursió** d'aquest mes, tornam a planificar la mateixa del mes passat, que no poguérem realitzar a causa del mal temps. És una pujada molt clàssica: la del puig **Tomir**, que, situat entre els termes d'Escorca i de Pollença, amb els seus 1.103 metres d'altitud és la tercera elevació màxima de Mallorca. Farem l'ascensió i el descens per la font del Pedregaret, que es troba a una cota d'uns 650 m. La pujada requereix un esforç que queda àmpliament compensat amb les vistes de què podem gaudir des del cim. La sortida serà, com sempre, a les 9 h des de la plaça.

Baula 19

Hola amics!! Com han anat les festes? Esperam molt sincerament que hagueu acomiadat l'any tan bé com haureu pogut, amb molt de torró, dinars, marxa,... i que la rebuda del nou hagi estat encara més bona; la nostra intenció des de les baules és també de fer-vos una rebuda ben càlida i acollidora, tant com la que ens va fer a nosaltres la víctima d'aquest mes, na Maria Rosa, que ens esperava a ca seva amb el sofà buit, la camilla calenteta i un plat ple de galetes, mmmm! i a més era hora de sopar... la panxa ja ens feia renou... ideals!!! Bé, esper que ja hagueu començat a fer salivera i que esteu impacients per llegir la xerradeta, però això sí, guardau-vos els nervis, que ja bastaren amb els de la víctima, que es considera una gran fan de les baules i ja feia temps que esperava amb emoció aquesta entrevista, i al principi no deixava de remenar-se per la butaca i les paraules no li sortien...

1. Nom i malnom (si en tens i vols que t'hi coneguim).

Eh! Estic "super" nerviosa! Mmm... Maria Rosa i me diuen de can Llaneres.

2. Edat i signe de l'horòscop.

Tenc 22 anys i som cranc.

Conta'ns una miqueta què fas i que no fas. Feina, estudis...?

He estudiat Educació Social, que en teoria ja hauria d'haver acabat, però em queden un parell d'assignatures,... No faig feina, però si algú en sap una per jo que m'ho digui! Mmmm... quina calor que fa... (ves ara, en ple hivern... ja podeu imaginar l'emoció que duia damunt!) Bé, i amb na Kika Juan feim els dimarts i els dijous una hora de psicomotricitat al pavelló a nins i nines de 3, 4 i 5 anys.

3. Darrer llibre que has llegit?

I que llegesc va bé? (Tots dos!) Bé el darrer que

he llegit és *El camino de la autoindependencia* de Jorge Bucay i el que ara llegesc es diu *Todo (no) terminó* i també és del mateix autor, de moment també m'agrada... És que crec que està de moda ara aquest autor, bé de moda... vull dir que jo abans no el coneixia... i ara que el conec molta gent em diu "ah llegeixes aquest, jo..."

Recomana'n un que t'hagi agradat.

El que em va agradar molt, molt, molt, (3 molts!!!) "Contes per pensar" que l'heu de llegir, és molt bo, són contes molts curts i és del mateix autor d'abans.

4. Darrer CD que has comprat?

Mmm... bé, pirata... n'Andrés Calamaro "El regreso", és un recopilatori, hi ha les cançons bones.

Recomana'n un.

Aquest mateix, em va agradar molt, a més és en directe i se sent tota la gent de darrere que canta, està molt bé!

5. Darrera pel·lícula que has vist?

Mmm... ara fa temps que no vaig al cinema però crec que va ser una que es deia *Malas temporadas*, que no em va agradar gens, em vaig adormir... i mai em passa!! (Bé no té perquè ser al cinema...) Ah no importa... bé una que la vaig llogar per mirar aquí a ca meva és *Cosas que hacen que la vida valga la pena*, que és espanyola i els actors no m'agradaven molt... però va ser bona, em va agradar molt, em pensava que no m'agradaria i va estar molt bé!

Quina t'ha agradat més?

N'hi ha moltes, però la que he vist més vegades, més vegades de totes, bé ara ja no tant, però sobretot quan era petita, és *Allò que el vent s'endugué*; perquè de petita m'agradava molt així com anaven vestits, de gran també l'he mirada bastant... i després també he trobat bona una que es diu *Frida* que em va agradar molt... Primer la vaig veure al cinema i me la vaig comprar a Müller i no m'hi vaig fixar

i està amb alemany... i a més la banda sonora és... bé, és boníssima, em vaig comprar el CD també!! Ah també puc fer saber que em varen robar tots els CDs de dins el cotxe i que si algú em vol fer un regal... no tenc CDs!!

6. Programa de televisió preferit?

Bé, no sé si es pot dir preferit, però amb un que ric molt és un que fan a TV3 i al 33 que es diu *Just for laughs*, m'agrada molt, però dura molt poc! I també mir cada dia, bé quan puc na *Xena la princesa guerrera* (he, he quina gràcia això ens ha vengut de nou!!) Eh què passa... no rigueu!! L'altre dia na Kika ho va descobrir i també se'n fotia... (Ah! Ho dus d'amagaaat...) No és que ho dugui d'amagat, però tampoc no ho vaig dient... Bé, m'és igual, m'agrada, no hi ha cap problema, o sí?? (Uep ara ja comença a animar-se, això de punyir sempre ajuda!)

7. Quina era la sèrie de dibuixos animats que t'agradava més?

Crec que es deia en Mougly que era d'un coala, la miràveu? Me'n record que al matí abans d'anar a escola la mirava... (No, però no es deia Mougli, en Mougli era el d'*El llibre de la selva*", sinó que era *Mofly, el último koala*...) Ah, és cert! Idò... també mirava na Heidi i en Marcos, na Candy... Bé ara no en fan cap que m'agradi, alguna vegada mirava en *Shin Shan*, però no... Bé els *Simpsons* sí que m'agraden... Eh! Heu de menjar galetes!!

8. Quin tema actual et preocupa més?

Em preocupa la droga... i actual i de sempre també el problema de tots aquests nins que han de créixer en famílies desestructurades, amb pares alcohòlics,... (Vaja, la teva feina, no?) Sí... i no és perquè els pares no tinguin solució, però es que els nins que sense tenir-ne cap culpa... i ja els espera tot això... Bé, i també el que diu tothom, la guerra i aquestes coses... (Ara que s'havia animat una mica aquesta pregunta l'ha feta tornar a posar seria!)

9. Quin moment històric t'hauria agradat viure? Per què?

A mi m'hauria agradat viure a dins la pel·lícula *Allò que el vent s'endugué*!!!! Bé llevat de la guerra... Aquests temps que anaven amb vestits tan estufats... capells tan grossos... Quan ho veus et crida l'atenció, fa gola!

10. Persona o personatges que admiris? Per què?

Ui... Admir les persones que tenen força de voluntat, perquè com que jo no en tenc... (Algú en concret??) Nooo...

11. Comença la frase:

...em rentaria les mans tot d'una!!

Bé puc pensar?... (Sí, tranquil·la, aprofitarem per menjar una mica!! I així ho feim, aquestes galetes són mel, n'hi ha amb formatge, amb sobrassada, amb paté, combinades,... Tu pensa, pensa que no frisam!!)

Si em fessin tocar una merda... em rentaria les mans tot d'una!! O també si toc lleixiu... no m'agrada gens... me les rent amb llimona! O un all també!!

Acaba la frase:

Si poguessis aturar el temps...

... l'aturaria en un moment que estigués molt bé, o un d'aquests que t'esclates de riure, o si estàs amb algú que t'agrada estar... o quan estàs tan a gust dins el llit... De vegades he pensat que si m'hagués de morir, m'agradaria fer-ho en un moment així, tan tranquil i que estàs tan bé... (Bé, on hem arribat! Pretenia ser una pregunta divertida, però... Sort que na Maria Rosa no és seriosa i ens ho diu rient...)

12. Un animal.

No m'agraden els animals... però si n'hagués de triar un... els peixos... no fan renou, no diuen res, i a més diuen que si els mires et tranquil·litza i relaxa!

13. Una mania.

Tocar fusta! Sempre que pens coses dolentes que puguin passar-me, tot d'una he de tocar fusta... (Ah, això ve de família...) És cert, jo crec que és de ser filla de fuster... de fet a la polsera em vaig posar un "chinito de la suerte", que són de fusta, i així quan no tenc fusta a prop sempre me'l toc! (Ara tothom et mirarà el canell per veure si hi ha el "chinito"!)

14. Un defecte.

Que som molt caparruda... i per segons què molt tímida... (Això no creim que sigui un defecte... tranquil·la!) i també que tenc el geni un poc curt... Bé, basta que en poseu un!! (Tots! Per si un cas la gent pensa que només en tens un... He, he!, ens agrada fer-la patir!)

15. Una virtut.

(Ara en pots dir tres també, perquè ets tu!!) Que som puntual i NO com vosaltres!!! (Ho diu perquè hem arribat quasi una hora tard. Perdó un altre pic Maria Rosa, no s'ha pogut evitar... o potser ho hem fet perquè tenguessis més temps per preparar menjar...) Som afectuosa... (i ho diu tota seriosa, ella ho diu i no la padrina...) ... Bé en tenc moltes! (S'ha fet un silenci a la sala... fins que no hem pogut aguantar i hem esclafit de rialles!!!) (Un moment, i la tercera virtut? Venga lectors! Ara us toca a vosaltres, i a

veure si entre tots n'hi trobam una altra!!)

16. No podries estar un dia sense...

Així imprescindible... sense anar al bany!! Però tampoc sense mirar-me al mirall! (Ah, idò ets presumida també...) o posar-me un anell, o un collar o unes arracades... qualche cosa m'he de posar!

17. Fes un pla per a diumenge horabaixa.

Mmm... o anar a veure el voleibol, o a S'acadèmia, o darrerament qualche dissabte anar a caminar... el que vengui...

18. Una il·lusió.

M'encantaria saber ballar molt, molt, molt! Tot tipus de ball! Vaig anar a aprendre'n, però ara ja no hi vaig,... Poder dedicar la vida a una cosa que t'agrada moltíssim!!

19. Una queixa.

Tots aquests pisos que fan... és que no m'agraden gens!! Vaja pisos lletjos!! Tampoc no és que estigui en contra que Algaida creixi... però és que així és oiós!!

20. Tria una de:

a. rossos o morenos

Morenos, bé m'agraden més morenos, encara que si ve un ros tampoc passa res!!! Mai hem de dir que no, encara que rossos amb els ulls cels no em convenen molt... moreno millor!! El meu príncep blau és moreno, bé no vol dir que ho hagi de ser, però és això que sempre te l'has imaginat moreno!!! Moreno i guapo, no un moreno qualsevol!!!

b. dolç o salat

Salat

c. carn o peix

Carn. Bé, m'agraden molt les gambes... però... carn.

d. dutxa o bany

Dutxa i de tant en tant un bany.

e. esport o bar

Bar, però també m'agrada fer esport!

f. Barça o Madrid

Barça!

g. lletres o ciències

Lletres

h. circumval·lació o trànsit per dins el poble

Circumval·lació

i. diari o ràdio

Ràdio

j. whisky o ginebra

Cap dels dos. Jo bec Martini amb Red Bull. Si ha-

gués de triar... ginebra, m'agradaria que m'agradàs el whisky, però no hi ha manera!!

k. blanc o negre.

Mmm... Negre i qualche pic, per ventura, blanc. Però poc, molt poc!

l. vi o aigua

Aigua, no m'agrada el vi. Ho intent, però... bé, el blanc encara...

m. hivern o estiu

Estiu

n. tele o ordenador

Tele

o. platja o muntanya

Platja amb muntanya per devora... (Tot!) Tot, bé la platja m'agrada molt!

p. cotxe o a peu

A peu... o amb bicicleta

q. vaixell o avió

Vaixell perquè m'agrada anar amb barca; però si me n'he d'anar de viatge a un lloc on hi puguis anar amb els dos, avió, encara que em fa molta por!!

21. Travessaries el carrer:

per topar-te amb...

en Marquez, del Barça... (aquesta sí que la tenies preparada!!) Síííí!! Bé, no m'agradaria topar-m'hi, sinó que m'agradaria travelar-hi... i caure, i que m'hagués de dur a l'hospital... i que em convidàs a sopar a un mexicà pels danys causats!! (Bé, intentarem enviar un Saig al Barça per veure què passa...)

per no topar-te amb...

Mmm... aquesta no la tenia pensada... no ho sé... potser si hagués fet qualche cosa dolenta a qualcú, no voldria topar-m'hi perquè em faria vergonya... i passaria amb el cap baix. (Ostres! Està molt ben pensat perquè tothom diu el contrari, és a dir, la gent no vol topar-se amb algú que li ha fet mal... uuuh!! Està com a massa ben pensat... segur que has fet de quedar bé... sabem cert que l'havies pensada!) Alaaa... Si fa una hora que pens!!! (Perquè ho tenies tot planejat...) Això no val!!! Sou dolents!!!

21. Si fossis:

Un home...

No faria mal a les dones...seria bon al·lot... bé, està bé ser un poc "cabroncete", però fins a un cert punt.

La protagonista d'una pel·lícula molt, molt bona...

Seria na Julia Roberts... Bé, bé, un moment! M'agradaria ser la protagonista d'Allò que el vent s'endugué! Encara que el paper que fa em fa ràbia, però m'agrada... I na Julia Roberts i na Susan Sarandon també m'agraden... Ah! Idò ja està! Faria la

pel·lícula aquella on hi surten totes dues Quédate a mi lado.

La batlesa d'Algaida...

Posaria els municipals "a puesto"... els faria fer la seva feina.

22. Un racó d'Algaida que t'agradi.

M'agrada el camí de quan vas a la Pau, que pareix un laberint, que està tot tapat d'arbres... passat Binicomprat...

Un racó que no t'agradi.

No m'agrada gens allà on fan els pisos nous de la Ronda...

23. Una raó per: viure a Algaida...

Perquè és on he viscut sempre i perquè m'agrada: m'agrada la gent i hi estic bé! M'agrada com a poble!

no viure a Algaida...

Perquè a vegades si no te fa ganes veure segons qui, els has de veure fort i no et moguis, perquè és petit...

24. La gent d'Algaida és...

estupenda!!! Tothom coneix tothom, i s'ajunten grups diferents per fer coses... i te'n vas a un altre poble i no és així... Algaida és... especial! (Au mira! Una altra idea de pregunta: Algaida és...")

25. Fins quan fas comptes viure a ca teva?

Fins que tenguí doblers i em pugui fer ca meva...

26. Ordena (de més a menys important): doblers, salut, feina, amor, poder.

Salut, amor, feina, doblers i poder. (Mentrestant ella pensa... na Magdalena i en Guillem tenen cura que la panxa no els faci renou... són mel aquestes galetes!!)

27. Què et preocupa més (de més a menys): atur, inseguretat ciutadana, sida, droga, accidents de circulació ?

Droga, accidents de circulació, inseguretat ciutadana, sida i atur. (Una altra galeteta...)

(Ara toca la pregunta sorpresa, i teníem dues opcions: una de més fàcil i una de més difícil, però és evident, en vistes que ens ha tractat molt bé, li farem la més facileteta. Serà el nostre regal de Reis!)

28. Ens sabries dir entre quines dues altres muntanyes hi ha el puig de la Potada del gegant?

Entre dues muntanyes? Bé, me pareix que sé on és,

però no sabia que estigués entre dues més... Potser no l'he situada bé... bé, per dir noms... el Puig de Randa? (No...) i el de les Bruixes? (Ara sí... ja en tenim un!) De totes maneres no ho sé... ho he endevinat! I l'altre? El de Sant Miquel? (Com? Quin? Pensa que el que falta té el nom d'una possessió...) mm... Puig de Son... (de Son Rrr...) no ho sé... (de Son Roig!) Ah! Jo he dit el de Sant Miquel, però volia dir aquest!!! Perquè hi vaig anar d'excursió... i m'he pensat dir aquest dient el de Sant Miquel!! (bé... al final ha sortit!)

29. Què més t'hauria agradat que t'haguéssim demanat?

Ah! M'heu de demanar: "Per què m'agrada escoltar na Bebe?" Perquè és una cançó que si l'escoltes, et posa content, i et fa treure l'energia negativa! Però no és la cançó més famosa que té... és una altra, però ara no me'n record com es diu...

30. De qui t'agradaria saber aquestes coses per entrevistar-lo el següent mes?

Jo havia pensat amb "en Punes", en Miquel, perquè em fa gràcia... I li voldria demanar per què sempre duu el guardapits vermell?! Bé... sempre no, però és típic d'ell! Ara per Nadal els Reis li duran guardapits d'altres colors!!

31. Vols afegir qualche cosa?

Bé, com que *es saig* arriba a Perú, a en Paco vull enviar-li una besada i que li donam les gràcies per tot el que va fer per nosaltres!!!

Molt bé! Amb les ganes que tenia que em féssiu l'entrevista...

Au idò, ja està. Ara que ens havíem engrescat ja hem acabat, quina llàstima! Esperem haver-vos engrescat a vosaltres també, i que na Maria Rosa us contagiï a tots aquesta afició que té per les baules, a més de la seva amabilitat i generositat cap a nosaltres. Recordau-ho, si voleu que siguem benèvolos amb vosaltres, ja ho sabeu, el dia que us toqui fer el paper de víctima comportau-vos... i així mateix ho farem nosaltres! (Ho captes Punes?!) Una aferrada ben forta i moltes gràcies Maria Rosa pel teu suport, i gràcies també per tots els qui com ella ens seguiu cada mes, fins i tot els qui estudiava a fora (Jordi "Majoral" ets un dels exemples d'aquests darrers, pots sentir-te al·ludit!!). Gràcies a tots per animar-nos i fins ben aviat!!!

**Guillem Fiolet
M. Magdalena Molleta**

Diàleg entre en Climent i na Francisca

Climent:

Dalt aquesta pedra plana
cada any vénc a plorar-hi
i un ram de flors a dur-hi,
s'esperit meu m'ho demana.
Record com jo me trobava
amb sa teva companyia
fruit d'aquella alegria
que a mi tan molt m'agradava.

Francisca:

Meus ossos fan sentiment
quan d'aquí te sent plorar;
tu me vares estimar
com a rosa permanent
i clavell que acompanyà
durant tota meva vida.
Me trobaves tan garrida
i ho vares demostrar.

Climent:

La mort mos va separar
quan més te necessitava;
jo ja solet me trobava
a la vida per lluitar.
Molt tu me feres plorar
perquè de ver t'estimava
i cap consol no trobava
que me pogués alegrar.

Francisca:

Compartesc sa teva pena
que ara tu hakis de patir,
però Déu ho volgué així
com si fos una condemna.
D'aquest món has de sortir
i me faràs companyia
i et deman que el mateix dia
un ram me pugues dur aquí.

Climent:

Descansa en pau tu Francisca
que no podem fer res més.
Jo cuidaré es rosers,
l'estrany i la margalida.
Serà feina preferida
per en tu poder pensar;
es goig que em vares donar
fou que Déu ens protegia.

Francisca:

Es dia que vaig morir,
abans des bagul tancar,
te vares agenollar
i els meus llavis vaig unir.
Això me va induir
demostrar que t'estimava;
llàgrimes jo derramava
en aquell moment, puc dir.

Climent:

Tot sol me consolaré
esperant venguí la mort
perquè en vida cap suport
de fill o filla tendré.
En tu sempre pensaré
perquè em daves alegria,
com margalida florida
que cuida fi jardiner.

Climent Garau i Salvà,
novembre 2005

Taller de gloses

El dia 27 de novembre, a Manacor, tengué lloc el lliurament de diplomes del segon Taller de Gloses organitzat per l'associació cultural "Canonge de Santa Cirga" i un dels nous diplomats dins l'art de la glosa va ser un al·lot algaidí: Miquel Cano Perelló, amb tan sols nou anys, acabats de complir. El més jove amb diferència de tota la colla de glosadors mallorquins, afortunadament bastant més nombrosa que fa uns anys.

Miquel Cano debutà cantant gloses en públic el juliol del 2004 amb tan sols set anys. Jo mateix li preparava les gloses. Després va anar incorporant al repertori qualche glosa feta seva, fins que el 14 de setembre del 2005 participava per primera vegada a una glosada de picat, improvisant les gloses, a les festes d'estiu d'Es Fortí. A partir d'aquí ha seguit participant a combats de picat amb molt d'èxit. Vaig tenir l'honor d'apadrinar-lo a l'acte de lliurament de diplomes. Aquí teniu la glosa que li vaig dedicar i la seva resposta.

Jaume Juan:

Adob qualche canterano.
Me dedic a restaurar.
Ell molt bé sap entonar.
No necessita piano.
Es gran mestre Tiziano
era artista per pintar
i és artista per glosar
amb nou anys, en Miquel Cano.

Ja no necessita ploma,
improvisa ben llatí.
Ell des glosat mallorquí
ja coneix molt bé s'aroma.
Vos ho dic fora cap broma.
Aquest al·lot algaidí
glosant duu molt bon camí.
Se mereix prou es diploma.

Miquel Cano:

Som al·lot i sé xerrar
i jo som bon glosador.
M'agrada fer una cançó
i m'agrada improvisar
i si jo he après a glosar
és que jo tenc bon professor.

Jaume Juan Toledo

Del Casal dels Joves d'Algaida volem desitjar-vos un bon inici d'any i aprofitar per donar a conèixer la nostra tasca mitjançant d'*es saig*.

Del mes de novembre ençà el Casal ha iniciat una nova etapa de dinamització i de proposta d'activitats. Primer de tot voldria agrair el suport d'algunes persones que m'han ajudat en aquest començament. L'anterior dinamitzadora del Casal, na Mari Polo, que ha fet el meu inici més agradable i familiar. En Tomeu Salas, del Punt d'Informació Juvenil, per la seva col·laboració en el desenvolupament de la tasca del Casal. I en Xesc Miralles, regidor de Joventut del Municipi d'Algaida, qui en tot moment ha facilitat la meva funció.

Aquest nou període hem canviat l'horari de funcionament, ara el Casal obri les portes el dimarts i el dijous de les 19.30 fins a les 22.00 H i els dissabtes de les 17.00 fins a les 22.00 H.

Durant el mes de novembre en el Casal dels joves hem duit a terme diverses activitats amb una nombrosa participació, un total uns 40 joves, que sense ells i elles el Casal no tendria sentit.

Les activitats dutes a terme foren les següents:

Biel Fornés Serra
Dinamitzador
juvenil del Casal

- **Curs d'introducció a la dansa del ventre.** Va ser l'activitat amb més participants, les quals aprengueren els passos bàsics d'aquest tipus de ball. A més, en tot moment varen conèixer diversos aspectes de la cultura oriental dins el món de la dansa.

- **Curs de cuina russa.** Els participants varen aprendre a cuinar diversos plats típics del país de l'antiga URSS, cada vegada que s'elaborava un plat tots els participants s'enduïen el sopar a casa i la recepta per poder-ho elaborar sempre que volguessin.

- **Curs de massatges.** Es dugué a terme durant tres dijous i els participants aprengueren diverses tècniques de massatges de relaxació.

- **Massatges per a nadons de 0 a 9 mesos.** Es realitzà una sessió on hi participaren dones embarassades i mares amb nadons. Realitzaren els massatges amb els seus nadons o les pepes corresponents.

- **Com fer una dieta equilibrada? Menjar bé per viure millor!.** Una nutricionista donà a conèixer la manera més adequada d'alimentar-se per tenir una dieta equilibrada i una bona salut nutricional.

Durant el mes de desembre el Casal dels Joves ha duit a terme altres activitats:

- Degut a la sol·licitud dels participants hi ha una continuació del curs de **Dansa del Ventre**.

- **Decor Nadal,** un curs de tallers de decoració nadalenca.

- **Curs d'elaboració de postres,** l'està duent a terme l'algaidina Mercè Ogazón.

- **Cinema infantil** al Casal Pere Capellà amb la projecció de la pel·lícula *Charlie i la fàbrica de xocolata*.

- Col·laboració amb la **Diada d'activitats de l'aire** organitzada pel Club d'aeromodelisme de la Tanca des Vicari.

Des del Casal dels Joves, volem agrair a tots els joves d'Algaida, Pina i Randa per la seva participació i també animar als que encara no han pogut assistir a participar-hi i fer-nos arribar les vostres propostes i suggeriments.

També aprofit l'ocasió per convidar a tota gent que sàpiga fer qualche taller per poder oferir com activitat del casal, que s'animi i es posi en contacte amb el Casal dels Joves.

I recordau que el Casal dels Joves va adreçat a tots els joves d'entre 14 i 30 anys i també als que són més grans però amb esperit jove.

Per a més informació del Casal dels Joves, us podeu posar en contacte al telèfon 971- 66- 80- 66 durant les hores de funcionament del Casal, o també vos podeu adreçar al Punt d'Informació Juvenil que es troba al Casal Pere Capellà i el seu telèfon és el 971- 66- 56- 79. I pels internautes, ens podeu trobar a l'adreça del correu electrònic casaldelsjoves.algaida@hotmail.com

Moltes gràcies per tot i fins aviat!

Programació Gener

HORARI DEL CASAL DELS JOVES

Tots els dimarts i dijous de 19.30h a les 22.00h, i els dissabtes de les 17.00h a les 22.00h.

CURS DE CUINA VEGETERIANA

Dies: dimarts 10, 17 i 24

Horari: de les 20.00 a les 21.30 H

Imparteix el curs Llermu Xamizo "Xami"

Cal portar: a determinar

Edat dels participants: a partir de 16 anys

Inscripcions fins dia 7 de gener, places limitades

CINEMA INFANTIL AL CASAL PERE CAPELLÀ PROJECCIÓ DE LA PEL·LÍCULA MADAGASCAR

Dia: dilluns 16

Horari: a les 18.00 H

Edat dels participants: per a totes les edats.

CURS DE DANSA DEL VENTRE

Dies: dissabtes 14, 21 i 28

Horari: de les 18.00 a les 19.30 H

Imparteix el curs: Mariona Cruz Valls

Cal portar: Roba còmoda i calcetins gruixats.

Edat dels participants: a partir de 14 anys.

Inscripcions fins dia 12 de gener, places limitades.

CURS DE MAQUILLATGE

Dies: dijous 12 i 19

Horari: de les 20.00 a les 21.00 H

Imparteix el taller: Cati Gallego Oliver

Edat dels participants: A partir de 14 anys

Inscripcions fins dia 10 de gener, places limitades

PREPARACIÓ DE LA RUA,

Dies: dissabte 14 i 28

Horari: de les 19.30 a les 20.30 H

Cal portar: idees i ganes de participar

Edat dels participants: els joves d'Algaida, Pina i Randa

Una passejada, dues estampes...

Ara que sembla que el fred s'ha instal·lat per una temporada amb nosaltres, agomolat de cos a la camilla, el pensament i l'enyorança em duen a passejar per Barcelona, per la Ciutat Vella, Rambles avall, on l'aire ja fa olor de mar: a una capella lateral de l'església de la Mercè hi trobarem aquesta imatge de Sant Honorat. O ara ja som a Perpinyà, al palau que va ser dels Reis de Mallorca; a la base d'una columna de la gòtica i preciosa capella reial, hi ha un nom i una data, tot molt enigmàtic. El nom, Honorat. No vull aclarir res, no vull investigar res. L'enigma endolceix el desig.

Miquel Serra

Amb el present escrit encetam una col·laboració que esperam que agradi als nostres lectors. El tema s'ho mereix, i no hi ha dubte que el seu autor, Joan Verger Garau, notari i registrador de la propietat de professió, hi té una contrastada i reconeguda experiència.

Molt sovint deim o sentim a dir: No hi ha dret! Això és injust! Això va contra la justícia!... Tots tenim un desig, una necessitat que es faci justícia, que les lleis siguin interpretades i aplicades d'una manera justa, que ens tractin sempre justament.

En la vida de cada dia feim actes o ens trobam amb situacions que ens posen en contacte amb les lleis. Sabem que al món, i en concret al país on vivim, hi ha per exemple el Registre Civil on es fan constar els naixements, els matrimonis, les defuncions, etc.; sabem que hi ha comunitats, estats, governs, ajuntaments. A més, formam part de la Unió Europea. Tot regit per constitucions, estatuts o d'altres lleis. Hi ha també normes jurídiques sobre la seguretat social, les pensions, les subvencions, la circulació de vehicles, etc. etc... Totes aquestes coses o part d'elles, i moltíssimes més, formen en conjunt un espai jurídic que és part decisiva de la vida individual, familiar i social de totes les persones.

No hi ha, ni hi ha hagut normalment, ja des dels primers temps, cap societat estable, poble o nació que no tengui o hagi tengut les seves lleis o normes per intentar ordenar les relacions bàsiques entre les persones i els grups que formen. Així fan possible la convivència entre elles.

El Dret s'ha constituït en instrument cabdal en defensa dels valors superiors de tot l'ordenament jurídic, com són, en un règim democràtic, la dignitat de tota persona, la justícia, la llibertat, la solidaritat,

el pluralisme, la seguretat personal i social, la igualtat de tots davant la llei, sense que pugui prevaler cap discriminació per raó, com diu la llei constitucional, de naixença, raça, sexe, religió, opinió o qualsevol altra condició o circumstància personal o social. En definitiva, tot per una millor cohesió, cooperació i tolerància entre tots, dins una diversitat, cada vegada més gran de persones, grups i comunitats distintes en un món que s'ha fet més petit i globalitzat, per causa principalment de les noves tecnologies de les comunicacions. Avui, és aquest l'aspecte més positiu del Dret, que justifica, d'aquesta manera, la seva existència i la seva necessària funció.

Però la realitat és que també el Dret ha tingut i té, com una part del món i de la mateixa condició humana, moltes mancances i defectes. L'esclavitud, per exemple, fou durant molts mil·lenis una cruel i espantosa realitat, en sotmetre tota la vida d'un home i dels seus descendents al domini total d'un altre home poderós. Fou imposada pels costums i lleis sobre gran nombre de persones i ha perdurat per desgràcia fins fa relativament molt poc temps, si bé sobre un menor nombre de persones. A Europa no va començar a ser abolida legalment fins a l'any 1833. Als Estats Units d'Amèrica, l'any 1865 i a Cuba, quan encara era colònia espanyola, fins l'any 1886, quan hi havia encara més de 50.000 esclaus negres. D'altra banda, fins ara les lleis no han sabut o pogut posar fi, entre altres mals, a la terrible violència domèstica contra les dones majoritàriament, ni a les

moltes màfies de narcotràfic, de blanqueig de diner negre. Tampoc no s'ha aturat l'alarma d'inseguretat que suposen els molts furts i robatoris als carrers, mercats i domicilis. A part hi ha, com sabem, d'altres mancances de tipus social, com la migradesa i temporalitat de molts treballs, sous i pensions, o l'escassetat d'habitatges assequibles especialment per als més joves. Tot això i molt més és la part negativa del Dret que s'ha de superar tan aviat com sigui possible, ja que és necessari i just.

L'aplicació del Dret per a la realització de la justícia és i ha de ser la finalitat bàsica de totes les lleis, per bé de tota la comunitat o grup de persones que hi conviuen.

Un poble, sobretot un poble no molt gran, on ens coneixem gairebé tots, és, com sabem, no sols una casa devora unes altres, sinó la reunió de persones que saben conviure i compartir entre totes elles les penes i les alegries comunes de la vida. A més, avui hem d'acollir els nouvinguts, els immigrants. Tot reconeixent i respectant els seus drets i la seva dignitat, així com ells han d'acceptar, i accepten gairebé tots, la nostra manera de ser i de viure.

Per tot això precisament, no podem oblidar que la justícia és també cosa que correspon promoure-la a cadascú de nosaltres. Tots feim o tenim múltiples relacions interpersonals, bé familiars, de veïnatge i amb els amics i coneguts i també desconeguts, a la feina, a casa i a tota mena d'activitats. En totes les relacions s'ha d'actuar, com sabem, amb un sentit positiu, i respectar sempre la dignitat i la llibertat dels altres, per diferents que siguin, augmentar la convivència i formar un sol poble. Al cap i a la fi, feim així una aportació necessària per la millor marxa del món i de la vida de tots.

Una xerradeta amb...

Quan anàreu a viure a Ciutat?

Devia ser el juny de 1936, perquè segons record, al cap d'un mes començà la guerra civil. Tot succeí perquè la meva germana major, na Catalina, que era la meva padrina jove, ja era casada amb en Biel i tenien en Xim, el meu nebot que era petit, i feia devers un any que s'havien establert a Can Capes de Ciutat; en Biel proposà als meus pares, que perquè na Catalina no s'enyoràs, em deixassin anar a viure amb ells i així podria aprendre millor l'ofici de modista. Record que cada vegada que hi havia bombardeigs, en Xim i jo partíem cap a can Fiolet i estàvem amb els pares un parell de dies, i així fins que tornaven a sonar les alarmes. Ara pens que era un poc doïut venir, perquè el perill també era per la carretera, però en aquells moments tothom tenia molta por.

On començàreu a fer de modista?

Al carrer del Sindicat damunt la Granja Mallorquina, on hi vaig estar només dos anys perquè la mestra es va morir i em vaig canviar al taller de can Escoto, que era d'una catalana, i estava a la plaça de Cort damunt can Tous, i llavors era molt famosa; però teníem poca feina, perquè això era durant la guerra, quan tot anava escàs i la gent no estava pel ben vestir. Després vaig trobar feina al taller de na Paleta, que m'agafà pel sol fet de provenir de can Escoto. Aquí ja hi vaig trobar vint cosidores que hi anaven a jornal i em donaven tres pessetes cada setmana, i massa feien, perquè hi havia aprenentes que no cobraven res. Aquí hi vaig estar devers catorze anys d'oficiala.

Quan posàreu taller propi?

Ja devia tenir 27 anys quan vaig muntar el meu propi taller, a l'antic carrer Honderos, avui Foners, que era l'antiga carretera de Lluçmajor. Allà vaig arribar a tenir fins a dotze cosidores fixes i dues més que, com que no tenien pares i estaven a la Misericòrdia, feien de criades els matins i venien a fer hores els horabaixes.

Maria Sastre Juan de can Fiolet

Quin tipus de clientes teníeu?

En tenia de tota casta, però entre les de "l'alta societat" d'aquell temps, venien la senyora de cas Comte de Ribes, les germanes Morell de ca la Gran Cristiana, donya Carme Salas i la seva filla Marieta casada amb el príncep rus Txocotua, les senyores Palou de Comasema,... Un fet curiós són les moltes clientes que vaig acumular de Pollença i que eren més d'una vintena, una ho devia dir a l'altra i així. Encara ara alguna d'aquestes pollencines em telefonen pel meu sant.

Quan llevàreu el taller?

Oficialment quan vaig complir els 65 anys, però he continuat fent feinetes, estant tota sola, pràcticament fins ara, per a aquestes mateixes clientes que t'he parlat abans, que s'han de retocar qualche peça, o fer-se'n de noves; però això sí, sense frisar, tal vegada m'ho comanen un any per l'altre i així encara estic entretinguda.

Quins lligams manteniu amb Algaida?

Sempre m'he sentit lligada al poble, però d'una manera especial, perquè abans ja no hi arribava, perquè davallava de l'autocar a la carretera per venir a can Fiolet o a can Santet. Record que de joveneta venia quan feien matances els parents i també per Nadal, Pasqua i durant les vacances d'estiu, que anàvem a collir ametlles i garroves a son Munar, Marina, a s'Establiment i sobretot a San Jordi, on teníem una finca just passat Es Control, on hi collíem dues carretades d'ametlles i, de tornada, a Xorrigo pujàvem a peu perquè les bísties tenguessin més bon traginar. Els veïnats santjordiers feien tots d'hortolans i ens regalaven peres d'aigua i tota casta de verdures. Eren altres temps aquells; també enfilàvem tomàtiques i si plovia havíem de córrer per entrar el sequer, o ajudar als veïnats d'es Porxo i can Delomo, que si no es perdien les figues per als animals o els acops per a nosaltres.

Ara potser hi venc més al poble, a cals nebots, a ca n'Antònia Randina o a ca na Catalina des Porxo, que havia fet amb feina mi. També sé tot quant passa al poble perquè de sempre he rebut *es saig*. Els primers dies només llegesc el

que trob més interessant, però abans de final de mes ja l'he llegit per complet.

I ara com passau el temps?

Cosint una mica, ja t'ho he dit, i cada setmana els dijous i els diumenges em reunes amb les amigues i anam al Niça a passar l'estona. Durant l'estiu, quan fa tanta calor, quedam a les terrasses de la plaça d'Espanya. De vegades som sis, de vegades vuit, segons la salut de cadascú.

Qualque cosa que no us hagi preguntat i vulgueu contar?

Ara no em ve res pus a la memòria..., ah sí! també vull afegir que tots els nebots quan complia els 79 anys i no els 80 com creien alguns, m'organitzaren una festa-sorpresa amb xeremies, gloses, regals,... que em vengué tant de nou que no vaig poder dir ni paraula, de tan emocionada com estava.

Aquest ha estat el resum d'una xerradeta mantinguda entre parents, suposam que no s'haurà notat massa i que teníem pendent des de feia una partida d'anys. "Sa tia Maria modista" (com li deim tots els parents) és una persona que com ella diu, s'ha sabut adaptar al temps que li ha tocat viure i és l'única Fioleta autèntica que ens queda. Tia, molts anys i salut per al futur.

Miquel Sastre Fiolet

Maria Sastre Juan *de can Fiolet*

La nostra entrevistada d'avui és una algaidina del Call Vermell, que fa poc més de 70 anys que viu per Ciutat, però que sempre ha mantingut vius els contactes amb Algaida. Amb ella parlarem el dia de Sant Esteve, dins la casa que la va veure néixer, de tot quant segueix i molt més.

Quan i on vàreu néixer?

Aquí mateix, a can Fiolet, dia 18 de setembre de 1921, per tant ja tenc 84 anys. Els meus pares, na Tonina Fioleta i en Miquel de can Sunyer, contaven que tant jo com els meus germans, tots havíem nascut aquí. En aquell temps encara no hi havia comare i tothom volia ser atès per madò Putxa que feia aquestes funcions.

Quants germans éreu?

Érem 5 germans, però ara, tots els altres ja són morts. La major era na Catalina que em guanyava de devuit anys, casada amb en Biel Xim de Randa; després venia na Tonina, casada amb en Gaspar Santet; llavors venia en Guillem, casat amb na Sebastiana Gofis; després en Joan, casat amb na Maria Mena i finalment jo, que era la més petita.

Quins records teniu de la vostra infantesa?

Anàvem a vetlar a Can Delomo i adreçàvem pels escalons de paret seca, que encara hi són, jugàvem a cartes amb un llum de carbur i els diumenges, amb les germanes majors, anàvem passejant fins l'hostal de can Fideu.

Tenia devers 5 anys quan vaig començar a anar a escola a ca les monges, i més endavant a l'escola que hi havia a ca na Mena de plaça. Record que hi havia una mestra catalana que nomia Joana i tothom n'estava molt content d'ella. Ens ensenyava també a fer comèdia, que a final de curs representàvem damunt un escenari que muntaven dins el corral de can Mulet Petit del carrer dels Cavallers. Cantàvem i ballàvem mudades amb vestits de colors, fets amb un a tela molt fina que li deien llustrina, que per ventura valia un velló. Allà hi vaig anar fins que vaig complir els 11 anys, quan ja em posaren a fer feina d'aprenent de cosidora, ja que llavors no era com ara.

On vàreu aprendre a cosir?

A ca na Bel Sopes, del carreró de davant l'església; i això té la seva història, perquè quan era més petita m'havien fet una pepa de pedaç, i em deien: "Tu li faràs els vestidets i així quan siguis gran seràs modista". Però en Biel Xim, el meu cunyat, trobava que era millor fer de perruquera, que tenia més futur. Finalment em va agradar més fer de cosidora, i així va ser. Record que per aquell temps també feien de cosidores ses Lares, la dona d'en Biel Torres de la botiga, n'Apol·lònia Menuda i na Catalina Batle que era sastressa. Supòs que n'hi havia d'altres, però ja no me'n record, perquè en aquell temps, no compraven res fet.

